

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta

Bakalářská práce

2015

Lucie Košková

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Katedra sociologie

**Sociální proměny městských částí Hradce Králové a
jejich dopad na kvalitu života obyvatel
(Historické centrum Hradce Králové)**

Bakalářská práce

Autor: Lucie Košková
Studijní program: B6703 - Sociologie
Studijní obor: 6703R004 - Sociologie obecná a empirická
Vedoucí práce: Kudová Lucie, PhDr. Ph.D.

Hradec Králové, 2015

Zadání bakalářské práce

Autor: Lucie Košková

Studium: F12429

Studijní program: B6703 Sociologie

Studijní obor: Sociologie obecná a empirická

Název bakalářské práce: **Sociální proměny městských částí Hradce Králové a jejich dopad na kvalitu života obyvatel**

Název bakalářské práce AJ: Social Transformations of Hradec Králové Boroughs and their Impact on the Inhabitants' Quality of Life

Anotace:

Cílem bakalářské práce bude popsat dynamiku aktuálních i plánovaných proměn vybrané městské části/lokality Hradce Králové a jejich dopad na kvalitu života obyvatel. Práce se zaměří na zjištění míry spokojenosti s životem ve sledované lokalitě, subjektivní vnímání podmínek pro realizaci každodenních potřeb obyvatel a hodnocení kvality fyzického, funkčního a sociálního prostředí. Téma bude zkoumáno z pohledu místních obyvatel, případně dalších uživatelů, či podnikatelských subjektů v místě. Práce bude případovou studií městské části/lokality, která bude upřesněna v podtitulu bakalářské práce. Šetření bude provedeno kvalitativní metodou zejména prostřednictvím techniky polostrukturovaných rozhovorů. Základní literatura: Ferenčuhová, Slavomíra, Magdalena Hledíková, Lucie Galčanová, Barbora Vacková (eds.) 2009. Město: Proměnlivá ne/samozřejmost. Brno: Pavel Mervart a Masarykova univerzita. Gehl, Jan. 2012. Města pro lidi. Brno: Partnerství. Hendl, Jan. 2008. Kvalitativní výzkum. Praha: Portál. Heřmanová, Eva. 2012. Koncepty, teorie a měření kvality života. Praha: Sociologické nakladatelství. Hubáček, Ondřej, Lenka Opletalová, Martin Matějů. 2009. Sociokulturní adaptace malých měst: kulturní a sociální změny v lokální společnosti 1992 až 2008. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy. Musil, Jiří. 1967. Sociologie soudobého města. Praha: Svoboda. Steinführerová, Annett. 2003. Sociálně prostorové struktury mezi setrvalostí a změnou. Historický a současný pohled na Brno. Sociologický časopis 39 (2): 169-192. Strauss, Anselm, Juliet Corbinová. 1999. Základy kvalitativního výzkumu. Brno: Nakladatelství Albert. Švaříček, Roman, Klára Šedřová a kol. 2007. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Grada. Ouředníček, Martin, Jana Temelová. 2012. Sociální proměny pražských čtvrtí. Praha: Academia.

Garantující pracoviště: Katedra sociologie,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Lucie Kudová, Ph.D.

Oponent: Mgr. Josef Bernard, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 12.6.2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucí bakalářské práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 5.5 2015

Lucie Košková

Anotace

KOŠKOVÁ, LUCIE. Sociální proměny městských částí Hradce Králové a jejich dopad na kvalitu života obyvatel (Historického centra Hradce Králové). Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2015, 77 stran, Bakalářská práce.

Cílem bakalářské práce je popsat dynamiku aktuálních i plánovaných proměn historického centra Hradce Králové a jejich dopad na kvalitu života obyvatel. Práce zjišťuje míru spokojenosti s životem ve sledované lokalitě, subjektivní vnímání podmínek pro realizaci každodenních potřeb obyvatel a hodnocení kvality fyzického, funkčního a sociálního prostředí. Téma je zkoumáno z pohledu místních obyvatel, dalších uživatelů, či podnikatelských subjektů v místě. Šetření je provedeno kvalitativní metodou zejména prostřednictvím techniky polostrukturovaných rozhovorů.

Klíčová slova: kvalita života, veřejný prostor, město, Hradec Králové, proměny města

Annotation

KOŠKOVÁ, LUCIE. *Social Transformations of Hradec Králové Boroughs and their Impact on the Inhabitants' Quality of Life*. Hradec Králové: Faculty of philosophy, University of Hradec Králové, 2015, 77 pp. Bachelor Degree Thesis.

The aim of this thesis is to describe the dynamics of current and planned changes in selected district / location Hradec Kralove and their impact on quality of life. Work will focus on finding the level of satisfaction with life in the monitored area, the subjective perception of the conditions for the realization of the everyday needs of residents and quality assessment of physical, functional and social environment. The topic is examined from the perspective of local residents or other users or business entities in place. The work is a case study of the city of Hradec Králové. The survey is conducted using qualitative techniques in particular through semi-structured interviews.

Keywords: Quality of Life, public space, city, Hradec Kralove, changes of city

Poděkování

Ráda bych poděkovala především vedoucí mé bakalářské práce, paní Kudové Lucii, PhDr. Ph.D., za odborné vedení, cenné rady a připomínky, a především za trpělivost a ochotu. Dále také děkuji všem respondentům, kteří projevili velkou míru ochoty k rozhovorům. V neposlední řadě jsem také vděčná své rodině za trpělivost a pochopení.

OBSAH

Úvod.....	9
1. Stav dosavadního poznání	11
1.1 Výzkum města.....	12
1.2 Výzkumy v ČR.....	13
1.3 Kvalita veřejných prostorů	15
2. Teoretická východiska	16
2.1 Chicagská škola.....	16
2.2 Definice města.....	16
2.3 Sociologie města.....	18
2.4 Kvalita života.....	18
2.5 Sociální soudržnost.....	20
2.6 Veřejný prostor	20
2.7 Participace.....	22
3. Postup a výzkumné metody	27
3.1 Cíl výzkumu	27
3.2 Výzkumné otázky.....	27
3.3 Metoda a technika sběru dat.....	27
3.4 Cílová skupina a vzorek respondentů.....	29
3.5 Lokalita.....	29
3.6 Sběr dat.....	30
3.7 Přehled respondentů	34
3.8 Zpracování dat.....	37
3.9 Charakteristika respondentů	38
4. Výsledky	46
4.1 Dění v lokalitě na základě vlastního pozorování	46
4.2 Popis lokality.....	48
4.3 Uskutečněné rekonstrukce	49
4.4 Plánované rekonstrukce	50
4.5 Spokojenost s kvalitou bydlení, se službami a parkováním	52
4.6 Trávení volného času.....	53
4.7 Hodnocení proměn lokality	54
4.8 Zájem o dění a čerpání informací	55
Závěr.....	56
5. Literatura.....	59
Seznam příloh	62

Úvod

Tématem této bakalářské práce jsou sociální proměny historického centra Hradce Králové a jejich dopad na kvalitu života obyvatel. Téma je dle mého názoru aktuální, protože se zde pořád něco děje. Plno rekonstrukcí je už dokončených a na tu největší a zároveň nejdražší se čeká. Bohužel město slibuje, že se začne rekonstruovat v nejbližší době, ale stále mu chybí podpisy, aby rekonstrukce mohla být zahájena. Tyto průtahy většinu lidí iritují. Zajímá mne, jak obyvatelé (podnikatelé, uživatelé) subjektivně hodnotí kvalitu fyzického, funkčního a sociálního prostředí.

Toto téma jsem si vybrala proto, že se zanedlouho se budu stěhovat do blízkosti Velkého náměstí a tak mi tyto proměny nejsou lhostejné a zajímá mne, jak se věci budou dále vyvíjet. Jako cílovou skupinu jsem si vybrala obyvatele, kteří bydlí buď přímo na náměstí, nebo v blízkém okolí, podnikatele, kteří zde mají své pracoviště, nebo v blízkém okolí a uživatele, kteří tento prostor využívají jinak, než k bydlení nebo podnikání.

Cílem této bakalářské práce je popsat dopad aktuálních i plánovaných proměn na subjektivně vnímanou kvalitu každodenního života obyvatel (z pohledu místních obyvatel, podnikatelů, dalších uživatelů).

Šetření je provedeno kvalitativní metodou zejména prostřednictvím techniky polostrukturovaných rozhovorů.

V první kapitole je popsán stav dosavadního poznání, ve kterém je vysvětleno, čím se zabývá výzkum města, jsou tu představeny některé výzkumy na podobné téma, které proběhly v České republice a je tu definována kvalita veřejných prostorů.

V kapitole druhé, která se nazývá teoretická východiska jsou vymezeny termíny jako: Chicagská škola, definice města, sociologie města, kvalita života, sociální soudržnost, co je to veřejný prostor a participace.

Kapitola třetí pojednává o postupu a výzkumných metodách, je tu určen cíl výzkumu, výzkumné otázky, popsána metoda a technika sběru dat. Je tu vymezena cílová skupina a vzorek respondentů, popis lokality, kde probíhal sběr dat. Dále je tu uveden také celkový přehled respondentů a jejich charakteristika.

Ve čtvrté kapitole jsou uvedeny výsledky, dění v lokalitě na základě mého vlastního pozorování, bližší popis lokality. Jsou zde také nastíněny uskutečněné a plánované rekonstrukce této oblasti. Také jsou zde uvedeny výsledky spokojenosti respondentů s kvalitou bydlení, se službami a parkováním, trávením volného času respondentů v této oblasti, jak hodnotí proměny této lokality a zda mají zájem o dění a čerpání informací, které se týkají této problematiky.

Jako stěžejní literaturu jsem použila knihu Jana Gehla *Město pro lidi*, která pro mne byla velkou inspirací. [Gehl 2012]. Jako další bych uvedla knihu *Sociologie soudobého města* od Jana Musila. [Musil 1967]

A velký přínos mi přinesla i kniha od Vladimíry Šilhánkové, která nese název *Veřejné prostory v územně plánovacím procesu*. [Šilhánková 2003]. A další kniha, kterou napsala Šilhánková a Šilhánek *Ulice, náměstí a nábřeží Hradce Králové*, mi umožnila jiný pohled na danou problematiku. [Šilhánková, Šilhánek 2009].

1. Stav dosavadního poznání

Tato bakalářská práce se zabývá tématem, které není zpracováváno poprvé. Proto jako podklady byly použity práce s podobným zaměřením, jen vypracované v dřívější době a analyzující jiný region. Většinou se tyto práce zabývaly hlavním městem Praha, nebo druhým největším městem v České republice - Brnem. První a druhá kapitola této práce byla vypracována na základě odborných publikací a dalších zdrojů. Přínosem byly i publikace autorů zabývajících se regionálním rozvojem.

Jako první bych zde uvedla studii, která představuje výsledky dlouhodobého výzkumu Hubáčka, Opletalové a Matějů z Univerzity Karlovy v letech 1992 až 2008. Výzkum byl prováděn ve městech Český Krumlov, Blatná a velké Meziříčí a zaměřil se na otázky lokální kultury, kulturní změny a sociokulturního potenciálu menších měst a možností jeho využití. Cílem studie bylo upozornit na význam často opomíjené kultury v rozvoji měst. Tato studie poskytuje informace dobře využitelné jako vodítko při hledání řešení praktických problémů v životě měst. Protože i v této práci se zajímám jak o subjektivní názory obyvatel a dalších uživatelů, tak i o možnosti kulturního vyžití každého z dotazovaných. [Hubáček, Opletalová, Matějů 2009].

Jelikož se zabývám sociálními proměnami města, jako další mi přijde dobré uvést příklad knihy Jana Gehla - *Město pro lidi*. Cenný vhled do chápání vztahu mezi veřejným prostorem, občany a jejich vzájemné složité provázanosti přinesl právě Gehl. V této přelomové knize objasňuje Jan Gehl důvody a metody pro utváření měst pro lidi. Díky poznatkům ze svého celoživotního výzkumu pomohl přeměnit prostředí řady měst na celém světě. Tak, aby je lidé mohli co nejlépe využívat a cítit se v nich dobře. V knize zdůrazňuje čtyři základní kritéria pro úspěšné plánování rozvoje měst. Vysvětluje, jak vytvářet města, která jsou živá, bezpečná, udržitelná a zdravá.

Podle Gehla jsou města prostorem, kde se lidé setkávají, ať jde jen o výměnu názorů, obchod nebo kvůli relaxaci a zábavě. Základem každého města je dle Gehla ulice, pěší cesta, náměstí a park. Vytvářejí strukturu, která umožňuje, aby města ožila. Poskytují prostor a podporují různé činnosti. Město pro lidi, s pečlivě navrženými náměstími a ulicemi působí radost jak svým návštěvníkům, tak obyvatelům a lidem, kteří tam pracují. Dle něj dobře navržené okolí člověka inspiruje. [Gehl 2012].

1.1 Výzkum města

Současný geografický výzkum města navazuje v mnohém na sociálně ekologický přístup chicagské školy a pražskou sociologii města. Příspěvek *Město: Proměnlivá ne/samozřejmost* popisuje současné přístupy a metody využívané v českém sociogeografickém výzkumu města. Mezi stěžejní znaky současného výzkumu patří důraz na kombinaci kvalitativních a kvantitativních metod, využití případových studií a hodnocení problémů a témat v několika měřítkových úrovních sledování. [Ferenčuhová, Hladíková, Galčanová, Vacková 2009: 93].

Pozornost příspěvku, autorů Ouředníček, Temelová, Novák a Puldová, je zaměřena na zdůraznění nezbytnosti empirického výzkumu města směřujícího k odhalení základních mechanismů vzniku a vývoje prostorové diferenciaci a změn v charakteru sociálního a fyzického prostředí města. Tento příspěvek vznikl v rámci projektu Národního programu výzkumu „Sociálně prostorová diferenciaci obyvatelstva a její vliv na kvalitu života ve městech a obcích České republiky.“

Výzkum města patří mezi zásadní témata současné sociální geografie. V případě hodnocení sociálního prostředí měst je studium geografie města tradičně spojené především s urbánní sociologií. [Ouředníček, Temelová 2012].

1.2 Výzkumy v ČR

V České republice se obdobnému tématu jako moje bakalářská práce věnovala například Bc. Lucie Sedláčková ve své diplomové práci na vysoké škole ekonomické v Praze. Jejím tématem byl *Veřejný prostor jako nedílná součást infrastruktury města na příkladu Hradce Králové*. Její diplomová práce se zabývala veřejným prostorem v Hradci Králové, hlavními aktéry ovlivňujícími podobu veřejného prostoru a jeho obyvateli. Práce popisuje provedené realizace ve veřejném prostoru, prostřednictvím dotazníkového šetření zjišťuje oblibu veřejných prostorů a změny v jejich vnímání. Dotazovaní dokázali určit hlavní problémová místa, která brání lepšímu využití veřejných prostor. Tato diplomová práce vyústí v obecná doporučení pro ještě větší rozvoj veřejného prostoru v Hradci Králové. Kladla si za cíl definovat hodnoty, které by veřejný prostor měl poskytovat svým uživatelům. Z průzkumu nevypluly výrazné problémy veřejného prostoru v Hradci Králové mimo nespokojenosti občanů s podobou Velkého náměstí, což je jedna z priorit samosprávy. Pro účely diplomové práce byly vybrány veřejné prostory jako Velké náměstí, Malé náměstí, Masarykovo náměstí, Riegrovo náměstí a Jiráskovy sady. [Sedláčková 2014].

Další práce se zabývá tématem: *Vývoj prostorové struktury v Hradci Králové po roce 1989 s důrazem na diferenciaci kvality života*. Jejím autorem je Bc. Lukáš Tobiáš a tato diplomová práce byla napsaná v roce 2014 na Univerzitě Palackého v Olomouci. Práce se zabývá kvalitou života v Hradci Králové. Objektem zájmu byla subjektivní spokojenost respondentů, jako v mém případě. Práce měla za úkol objasnit vazby mezi kvalitou života obyvatel a vnitřní diferenciací města. Lukáš Tobiáš ve své práci hodnotil, jak obyvatelé udělovali známky různým aspektům. Například kvalitě života, kvalitě bydlení, zeleně a dalším.[Tobiáš 2014].

Ouředníček a Temelová ve své knize *Sociální proměny pražských čtvrtí* představují výsledky třinácti výzkumných projektů a studentských prací obhájených na katedře Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Jedná se o studie Prahy a kladou důraz na empirickou práci a využití případových studií, ve kterých se uplatňují specifické přístupy. Praha a její okolí slouží v tomto výzkumu jako sociální laboratoř, kde se odehrává mnoho prostorových procesů tvořících dynamiku jednotlivých čtvrtí města. Město je zde vnímáno jako vnitřně diferencovaný organismus se specifickou fyzickou i sociální strukturou, funkcí i životním rytmem. Tato kniha přibližuje současné proměny hlavního města z pohledu sociální geografie a sociologie města. [Ouředníček, Temelová 2012].

Knih je složena ze 13 kapitol zaměřených na současné sociální proměny pražských čtvrtí. V kapitole nazvané *Proměny sousedství v pražských lokalitách* se autor zaměřil na proměny šesti typů sousedství v Praze.

Podstatnou charakteristikou městského prostoru je například sousedství, které zahrnuje vazby mezi sousedy, vnímání okolí bydliště a vztah k místní komunitě. Tento výzkum se zaměřuje na sousedství v různých lokalitách Prahy a hledá odpověď na otázku, jak se v poslední době sousedství proměnilo. [Ouředníček, Temelová 2012: 159].

Výzkum ukázal, že vilové čtvrti představují místa se silnou sousedskou komunitou a na druhé straně činžovní čtvrtě vnitřního města, ve kterém sousedské vztahy nejsou tak rozvinuté a lidé nepocítují silný vztah k místu.

Život v sousedství je výslednicí mnoha provázaných vlivů, jejichž oddělení bylo nad možností provedení výzkumu. Nejen, že tyto vlivy mohou charakter lokality utvářet, ale zároveň podoba veřejného prostoru může stimulovat nebo potlačovat různé procesy proměn lokality. Dostupná data ale neposkytla vysvětlení, zda se jedná o důsledek charakteru zástavby, sociálního složení či prostorového kontextu lokality. [Ouředníček, Temelová 2012: 175-176].

1.3 Kvalita veřejných prostorů

Kvalitou veřejných prostorů a jejího využití se zabývala také Ing. Markéta Čablová ve své disertační práci z fakulty architektury v Brně. Cílem její práce bylo určit základní faktory, které ovlivňují kvalitu veřejného prostoru a chtěla poukázat na možnosti jejího zlepšování. Zabývala se různými městy v různých státech a v Hradci Králové se zabývala ulicí Švehlovou, kde zkoumala vliv revitalizace veřejného prostoru na rozvoj života a aktivit. Sledovala především vliv zlepšení kvality vybavení, umístění zeleně a celkového zkvalitnění prostředí na četnost aktivit a celkové zvýšení návštěvnosti této lokality. Došla k závěru, že systém veřejných prostorů ve městě představuje základní rámec veřejného života, který se ve městě odehrává. Snahou každé práce s veřejnými prostory má být systematické zlepšování kvality prostředí pro rozvoj života a všech typů aktivit. [Čablová 2014].

2. Teoretická východiska

2.1 Chicagská škola

Inspirací pro většinu autorů zabývajících se městským prostředím je práce sociologů chicagské školy. Případové studie lokalit byly často motivem publikací vydaných Chicagskou univerzitou.

Od devadesátých let 19. století zde prováděli své výzkumy přední američtí sociologové, jakými byli například William Thomas, Florián Znaniecki, Robert E. Park, Ernest Burgess a další. [Petrusek 2011: 128-132].

Chicagskou školu můžeme rozlišit v užším a širším pojetí. Užší pojetí se tematicky omezuje na sociologii města, prostorového chování a sociální ekologii. Širší pojetí mluví o šesti chicagských školách. Podle Alexandry Bitušíkové měly mnohé myšlenky této školy své kořeny v pracích sociálních teoretiků 19. století, ke kterým patřili například Ferdinand Tönnies, Karl Marx, Max Weber, Georg Simmel a Emile Durkheim. [Bitušíková 2003: 11].

2.2 Definice města

Jelikož se moje práce zabývá městem Hradec Králové, bylo by dobré přesně vymezit, co je to město. Z kulturně a sociálně psychologického přístupu nám nabízí definici města Robert E. Park: „Město... je něčím více než seskupením jednotlivých lidí a sociálních zařízení – ulic, budov, elektrického osvětlení, tramvají, telefonů atd.; je také něčím více než pouhou soustavou institucí a administrativních zařízení, jako jsou soudy, nemocnice, školy, policie a veřejné instituce všeho druhu. Město je spíše stav mysli, souhrn zvyků a tradic a organizovaných názorů a pocitů, které se pojí k těmto zvykům a předávají se s touto tradicí. Jinými slovy město není pouze fyzickým mechanismem a umělou konstrukcí. Je obsaženo v životních procesech lidí, ze kterých se skládá, je produktem lidské povahy.“ [Musil 1967: 14-15].

Pro sociologii nejsou hmotné složky této soustavy, jako např. budovy a zařízení sloužící výrobě, dopravě, bydlení apod. ničím jiným než hmotnými projevy určitých základních společenských funkcí, jsou to nástroje města, umožňující realizaci biologických a společenských potřeb obyvatelstva, které ve městech bydlí. Charakteristickým rysem města je skutečnost, že plní řadu funkcí pro své zázemí a zároveň pro své vlastní obyvatelstvo. Kvalita vnějšího prostředí, funkce plochy, skladba obyvatelstva lokality a její vybavení obchody, službami a zařízeními pro volný čas charakterizují každý městský prostor a jsou v mnohém směru klíčem k pochopení sociálních problémů jednotlivých částí měst. Nejvhodnější polohou mnoha institucí jsou z důvodů nejnadnější přístupnosti centra měst. Základním znakem společenství je tedy to, že v něm můžeme nalézt všechny sociální vztahy. Základnou společenství je lokalita a pocit pospolitosti. [Musil 1967: 210].

2.3 Sociologie města

Též urbánní sociologie je disciplína zabývající se studiem společenského života a lidské interakce v metropolitních oblastech. Její snahou je studovat strukturu, procesy, změny a problémy městských oblastí, čímž poskytuje materiál pro další plánování měst a městskou politiku.

Charakteristickým rysem praktického použití sociologie města v urbanismu je skutečnost, že se sociolog stává jedním z členů týmu odborníků, kteří řeší určitý úkol, například koncepce výstavby nového města, či vylepšení starého.

Sociologie města využívá pět základních metod: shromáždění spolehlivých informací o společenských jevech, které urbanista potřebuje pro zpracování projektů, odhadování potřeb obyvatelstva, sociologické prognózy týkající se základních společenských determinant stavby měst, sociologické modelování provozu a funkce města, kritika urbanistických koncepcí. [Musil 1967: 273].

Sociologie města se musí zabývat také veřejným míněním obyvatelstva o městě, spokojeností nebo nespokojeností s provedenými urbanistickými zásadami – rozmístěním obchodů, řešením zelených ploch, hustotou zástavby. [Musil 1967: 275].

2.4 Kvalita života

Pojem kvality života je dnes běžnou součástí laického i politického slovníku. Jde ale také o sousloví, které si v poslední době přisvojila řada vědních disciplín, a také o pojem, který je spojován s nejrůznějšími přívlastky. Můžeme říci, že jde o pojem relativně nový, interdisciplinární, o pojem velmi kontroverzní a poměrně těžko uchopitelný, jak se dozvíme později. Výzkumy kvality života se dostaly do povědomí širší veřejnosti jako relativně nové téma přibližně kolem roku 1960. Hlavním impulsem bylo značné materiální bohatství nejvyspělejších a nejbohatších zemí západní Evropy a USA. [Heřmanová 2012].

Kontroverznost tématu spočívá v tom, že neexistuje a možná ani nemůže existovat všeobecně přijímaná definice kvality života. Můžeme se setkat také s pojmy quality of life, well-being, standard of living a mnohé další. [Heřmanová 2012: 11].

Více než zřejmá je obtížná uchopitelnost vybraného tématu. Cílem Heřmanové v knize *Koncepty, teorie a měření kvality života* je obsáhnout některé základní pohledy a oborové přístupy. Kvalita života je dnes zkoumána celou řadou oborů, můžu vyjmenovat například obecnou a sociální psychologií, medicínou, sociologií, obecnou a sociální ekologií, sociální a kulturní geografii.

Uvádí se, že poprvé se objevil tento pojem ve 20. letech 20. století. Kvalita života může být definována například jako: fyzická, psychická a sociální pohoda, štěstí, spokojenost, materiální pohoda, sociální pohoda. Kvalita života je to, jak člověk subjektivně hodnotí svou životní situaci. [Heřmanová 2012: 35].

Abychom se dobrali obecněji platné definice, bude lepší se zaměřit na názory vypracované na mezinárodní úrovni. Jednou z nejznámějších definic je definice odborníků z Centra a podpora zdraví University Toronto, kteří kvalitu života chápou jako stupeň, v němž daná osoba využívá významné příležitosti ve svém životě. [Heřmanová 2012: 43].

V této práci se zabývám subjektivním vnímáním a prožíváním kvality života a Heřmanová toto označuje jako záležitostí asi nejsložitější. Odpovědi na otázky po celkové spokojenosti s vlastním životem se musí řešit případ od případu. V souvislosti s tím se stále jasněji ukazuje, že kvalita života je stále více spojována s problematikou preferovaných hodnot a hodnotových orientací. [Heřmanová 2012: 93].

Je proto více než pravděpodobné, že obsah tohoto pojmu se bude ve vědomí lidí, ale i výzkumníků do budoucna nadále proměňovat a je možné, že jednotná, univerzálně platná definice nikdy nalezena nebude.

2.5 Sociální soudržnost

A abychom měli kompletní výčet pojmů, které se vážou k mé bakalářské práci, je potřeba také zmínit, co je to sociální soudržnost. Sociální soudržnost je jedna ze základních charakteristik sociálního prostředí města. Klíčovými parametry jsou míra ztotožnění jednotlivců s městem (chápané jako jejich subjektivní, sociálně zakotvený a emocionálně podbarvený vztah k fyzickému a sociálnímu prostředí města), jejich začlenění do sítě existujících sociálních vztahů ve městě a vztahy mezi skupinami. Identifikace obyvatel s městem, jejich začleněním a postoje se projevují v jejich zájmu a rozhodnutí v daném městě zůstat a osobně se angažovat v jeho veřejném životě. [Musil 1967: 73].

2.6 Veřejný prostor

Problematika veřejných prostorů se v naší zemi za poslední desetiletí 20. století stala fenoménem architektury a urbanismu. Po letech nuceného nezájmu o věci veřejné a s tím i spojeném nezájmu o veřejné prostory se věci i prostory staly „tématem dne“. [Šilhánková 2003: 5].

Termín veřejný prostor vychází z překladu anglického termínu public space. Tento termín je chápán architekty a urbanisty jako jakýkoli prostor, který není privátní. Veřejný prostor slouží jako místo setkávání a komunikace. Veřejné prostory nejsou jenom prázdné plochy mezi budovami. Jsou to místa, kde se lidé navzájem setkávají, jsou to obývací pokoje města, kde se odehrávají rozhovory, mimořádné události i každodenní lidské činnosti. Pro potřeby této práce použiji definici v následujícím znění: „Veřejné prostory jsou všechny nezastavěné prostory ve městě, které jsou volně přístupné všem obyvatelům a návštěvníkům města, buď nepřetržitě nebo s časovým omezením. Základní charakteristikou veřejného prostoru je jeho obyvatelnost spojená s užitností pro obyvatele, musí sloužit obyvatelům města k provozování nejrůznějších činností pohybových a pobytových“. [Šilhánková 2003: 9].

Náměstí je definováno jako prostranství ve městě ohraničené domy. Slouží ke shromažďování lidí a má za účel zdůrazňovat koncentrovanost. Náměstí jsou charakterizována optickým vymezením – zelení, orientací, tvarem, přístupy, úpravou povrchu a vybavením. [Šilhánková 2003: 10].

Plochy veřejné zeleně lze charakterizovat jako plochy, na nichž převládají přírodní komponenty a zejména rostlinné porosty. Z funkčního hlediska převládá funkce rekreační a oddychová. Jedná se o klidové prostory s omezením nebo vyloučením motorové dopravy. [Šilhánková 2003: 11].

Nejtypičtějším představitelem zeleně ve městě je dle Šilhánkové park. Je to okrasný, rekreační pozemek se zelení. Může být doplněný o vodní prvky, mobiliář – jako tomu je i v mém případě – Žižkových sadů.

Veřejné prostory dělí Šilhánková podle funkce na prostory:

- Společenské / slavnostní / reprezentační
- Obchodní
- Shromažďovací
- Dopravní
- Rekreační
- Obytné

V mé práci se zabývám Velkým náměstím, které splňuje většinu z výše uvedených funkcí.

Asi nejvýznamnějším, a shodou okolností i celosvětově úplně prvním dílem, které se zabývalo problematikou veřejných prostorů a života ve městě, byla práce americké žurnalistky Jane Jacobsové „Život a smrt velkých amerických měst“.

Dílo mělo klíčový vliv na rozvoj západní urbanistické teorie, která se problematikou veřejných prostorů začala zabývat. [Šilhánková 2003: 20].

Výjimečnou osobností v oblasti teorie veřejných prostorů je profesor Jan Gehl. Ten dělí aktivity ve veřejném prostoru podle společenského charakteru do tří kategorií. Na nezbytné, což jsou každodenní činnosti, jako je práce, nákupy. Na volitelné aktivity, které jsou provozovány tehdy, když účastníci chtějí, například procházky. A společenské, které jsou závislé na přítomnosti jiných lidí okolo nás. [Šilhánková 2003].

2.7 Participace

Dalším novým požadavkem kladeným na tvorbu veřejných prostorů je spoluúčast veřejnosti v procesu jejich plánování, případně i realizace. Obyvatelé sami by měli být vychováni k tomu, aby přeměny svého okolí a zejména veřejných prostorů iniciovali a nikoli pouze čekali, jaké kroky podnikne samospráva. Zapojení veřejnosti vede k větší identifikaci obyvatelstva s prostorem. Místní obyvatelé přece nejlépe vědí, jakým způsobem „svůj“ veřejný prostor využívají. Komunita je tvořena lidmi, kteří bydlí blízko určitého místa, vlastní podnik nebo podnikají v dané oblasti, nebo prostor jenom využívají. Sonda participace by měla sestávat přibližně z fází:

- Sonda v komunitě – počátečná zjištění problémů
- Společné stanovení cílů komunity
- Získávání informací potřebných k dosažení cílů
- Tvorba jednotlivých návrhů dlouhodobého plánu nebo projektu
- Analýza návrhů plánu nebo projektu
- Realizace
- Vyhodnocování

[Šilhánková 2003: 104].¹

---

¹ Vladimíra Šilhánková napsala knihu Veřejné prostory v územně plánovacím procesu v roce 2003. Od roku 1997 působí na Magistrátu města Hradec Králové, kde v letech 1997 – 1999 zastávala funkci hlavního architekta. Bylo by dobré, kdyby se její knihou řídili představitelé města a architekti i v rekonstrukci Velkého náměstí i dnes.

Výzkum Hubáčka, Opletalové a Matějů, který se zabývá subjektivními názory obyvatel menších měst a hodnotí, jaké problémy mají ve svých městech z hlediska kulturního, či funkčního, bych chtěla doplnit o výsledky mého výzkumu, kde mě zajímají subjektivní názory obyvatel, podnikatelů, kteří pracují v dané lokalitě a dalších uživatelů, kteří mi svým subjektivním hodnocením mohou pomoci při řešení praktických problémů v životě města Hradce Králové, konkrétně v historickém centru. Tento výzkum zahrnuje přehled nejdůležitějších zjištění z výzkumu, včetně vývojových tendencí po roce 1989 a shodných rysů i rozdílů mezi zkoumanými městy. Může sloužit akademickým či výzkumným pracovníkům pro srovnání s výsledky jejich vlastního zkoumání stejně jako inspirace pro další výzkumné počínání. Zároveň ale poskytuje informace dobře využitelné jako vodítko při hledání řešení řady praktických problémů v životě malých měst, a to nejen těch, v nichž tento výzkum probíhal. Již zmíněný Hubáček, Opletalová a Matějů tak vyslyšeli názory tázaných a dále předali výsledky výzkumů vedením měst, aby věděli, jaké problémy či připomínky mají respondenti k městu. Ve výzkumu již zmíněných autorů můžeme nalézt charakteristiky měst Český Krumlov, Blatná, Velké Meziříčí, jejich historický vývoj a podmínky života v těchto městech. Dále je zde vyhodnocen zájem a informovanost obyvatel o dění ve městech, participace obyvatel na veřejných věcech a sociální soudržnost. Na konci výzkumu jsou uvedena shrnutí každého z měst.

Dále bych chtěla navázat na teorii Gehla, podle které jsou města prostorem, kde se lidé setkávají, prostorem pro obchod nebo pro relaxaci a zábavu. S ohledem na měnící se demografické faktory a proměnu životního stylu zdůrazňuje Gehl čtyři základní kritéria pro úspěšné plánování rozvoje měst. Vysvětluje, jak vytvářet města, která jsou živá, bezpečná, udržitelná a zdravá. Jan Gehl učí přemýšlet i o tom největším městě ve velmi malém měřítku. Městské prostředí je podle něj důležité vnímat všemi pěti lidskými smysly a především z pohledu chodce, ne řidiče auta, což je v dnešní době běžnější.

Jan Gehl dokládá, že utváření „měst pro lidi“ je možné a hlavně žádoucí v tomto dnešním světě.

Jan Gehl poselstvím své knihy apeluje na lidský rozměr městského prostoru. „Měřítkem kvality se musí stát člověk, ne automobil, jak tomu bylo v posledním půlstoletí. Radnice mnoha světových měst tento trend dodržují a občané i turisté to oceňují.“ [Gehl 2012]. Jan Gehl změnu myšlení dokumentuje po celém světě a vyzývá tím k následování nás všech.

V době, kdy Praha i další česká města hledají svůj urbanistický plán, je kniha Jana Gehla nejen inspirativní, ale i potřebná. Kniha je bohatě ilustrovaná fotografiemi i plány různých měst.

Jan Gehl vnímá lidská sídla ve své celistvosti a upozorňuje nás, že i prostory mezi budovami jsou architekturou, kterou k životu potřebujeme. [Gehl 2012].

Jelikož se velmi podobnému tématu věnovala minulý rok Lucie Sedláčková, chtěla bych na ni plynule navázat, protože se přiblížila mému výzkumu asi nejvíce. Její práce popisuje provedené realizace ve veřejném prostoru v Hradci Králové, v její diplomové práci se věnovala hned několika veřejným prostorům, ale objevuje se tam i přímo Velké náměstí. Jsou zde popsány aktivity, které se tu odehrávají, například Novoroční ohňostroj nebo Slavnosti královny Elišky. V rámci její práce byl proveden výzkum, který se věnoval názorům obyvatel Hradce Králové na problematiku veřejného prostoru. Probíhal formou osobního dotazníkového šetření, ve kterém respondenti odpovídali na různé otázky. Otázky byly zaměřeny na návštěvnost a kvalitu veřejného prostoru, možnosti jeho zlepšení. Cílem její diplomové práce bylo zjištění, zda Statutární město Hradec Králové dokáže udržovat veřejné prostory ve stavu a kvalitě, aby je lidé vyhledávali a trávili v nich svůj volný čas. Z jejího šetření vyplynulo, že nejčastěji navštěvovanými místy se stala obchodní centra a hned za nimi náměstí.

Místa, které respondenti navštěvují několikrát do roka jsou královéhradecké terasy a za nimi se umístily městské lesy. Náměstí dle jejího výzkumu patří ke všeobecně nejoblíbenějšímu veřejnému prostoru. Také je tu dle Sedláčkové nejvíce živo v pátek a sobotu ve večerních hodinách.

Další sada jejich otázek zjišťovala povědomí veřejnosti o akcích ve veřejném prostoru a Slavnosti královny Elišky se umístily hned na druhém místě.

Dále Sedláčková zjišťovala, jaká místa v Hradci Králové by si podle jejich názoru nejvíce zasloužila rekonstrukci a co by jim tato proměna přinesla. Asi 48% z nich uvedlo, že nejvíce si rekonstrukci zaslouží Velké náměstí a že by jim to přineslo lepší prostředí, hezčí pohled, dobrý pocit z prezentace města, bezproblémovou chůzi po chodnících, rozšiřování zeleně místo parkovacích míst.

Názory respondentů, jak nyní vypadá nejdůležitější královéhradecké náměstí se ve značné míře shodují. Výsledky tohoto průzkumu byly adresovány pracovníkům Magistrátu města Hradce Králové a jeho tisková mluvčí hned reagovala, že rekonstrukce Velkého náměstí je jedním z priorit vedení města. Také je zde uveden problém systému parkování v Hradci Králové. Povinnost platit parkovné v okolí bydliště, v ulicích mimo centrum se setkává s nevlíby obyvatel.

Hypotéza, že provedené opravy a rekonstrukce zvyšují návštěvnost míst ve veřejném prostoru v Hradci Králové se jí potvrdila. Jako příklad uvádí historické terasy, které do doby rekonstrukce nebyly nijak přístupné. A po nákladné obnově došlo k otevření nových prostor, které jsou vyhledávaným cílem a zpestřením oproti klasickým parkům či náměstím.

Jako možný návrh řešení veřejného prostoru uvedla, že do proměny veřejného prostoru by se měli zapojovat odborníci z řad urbanistů a architektů, kteří se podílí na návrhu urbanistických studií místa. Také by se mohli inspirovat úspěšnými veřejnými prostory jiných měst. Město by mělo pravidelně sledovat stav a kvalitu veřejného prostoru a v co nejširší míře do monitoringu zapojovat i občany. Také by mělo poskytovat obyvatelům měst informace spojené se zamýšlenými opravami a novinkami ve veřejném prostoru. Zapojovat veřejnost do plánování, přijímat jejich návrhy, diskutovat se zastupiteli města aj. [Sedláčková 2014].

Také bych chtěla doplnit svým šetřením výzkum provedený Lukášem Tobiášem také minulý rok, kde se snažil objasnit vazby mezi kvalitou života obyvatel a vnitřní diferenciací města. V jeho výzkumu respondenti udělovali známky kvality života, bydlení, zeleni, úrovni bydlení a jiným složkám. Práce se zabývala preferencemi respondentů při výběru nejlepších a nejhorsích lokalit v rámci města z hlediska kvality života.

Z hlediska celkové spokojenosti v částech města Hradce Králové udělili respondenti nejlepší hodnocení obyvatelé z centra Hradce Králové. Také dostupnost složek kvality života byla nejlepší v centru Hradce Králové. V možnostech nakupování udělili nejlepší známku opět respondenti z centra. Kulturní vyžití zařadili respondenti mezi oblasti, které se za posledních pět let ve městě nejvíce zlepšily. Naopak možnosti parkování byly v centru Hradce Králové vyhodnoceny jako nevyhovující. Obyvatelé dotčených oblastí v minulých letech protestovali proti vyhlášení zpoplatněných zón a odvodu zisku do soukromých rukou. Dobré ohodnocení měla také dostupnost zábavních podniků, hospod a restaurací.

Výzkum měl za úkol analyzovat spokojenost obyvatel Hradce Králové. Za cíl si kladl identifikovat vazby mezi subjektivním hodnocením kvality života obyvatel a vývojem prostorové diferenciaci po roce 1989. Podle výsledků šetření udělili nejlepší známku dostupnosti složek kvality života, následně kvality bydlení, s množstvím zeleně, službami MHD. Z hlediska kvality bydlení byla výborně hodnocena úroveň obydlí. Nejmenší spokojenost byla zjištěna s velikostí potencionálního vlivu na dění ve městě. Analýza spokojenosti prokázala, že nejvíce spokojeni jsou obyvatelé ve věku 20-29 let, vysokoškoláci, obyvatelé bydlící v Hradci Králové krátce.

Z výzkumu plyne, že nelze jednoznačně prohlásit tvrzení, že v jednotlivých částech města existuje statistická závislost mezi mírou celkové spokojenosti obyvatel a vývojem počtu obyvatel v těchto lokalitách. Lze ale vyzorovat souvislost mezi celkovou spokojeností s kvalitou života v jednotlivých lokalitách města a preferencemi respondentů těchto lokalit. [Tobiáš 2014].

3. Postup a výzkumné metody

3.1 Cíl výzkumu

Cílem této bakalářské práce je popsat dopad aktuálních i plánovaných proměn lokality historického centra Hradce Králové na subjektivně vnímanou kvalitu každodenního života obyvatel (z pohledu místních obyvatel, podnikatelů, dalších uživatelů).

3.2 Výzkumné otázky

Jak jsou místní obyvatelé spokojeni s kvalitou bydlení (včetně sousedských vztahů), se službami (se skladbou obchodů), s možnostmi parkování?

Tráví v této lokalitě i svůj volný čas (jak, kde, s kým, místa setkávání, účast na akcích)?

Jak hodnotí realizované/plánované proměny lokality? Jak se jim zdejší prostředí líbí, s čím nejsou spokojeni?

Zajímají se místní obyvatelé (podnikatelé, návštěvníci) aktivně o dění (rekonstrukce, pořádání akcí) v této lokalitě? Kde čerpají informace?

3.3 Metoda a technika sběru dat

Toto šetření bylo provedeno metodou kvalitativní, zejména prostřednictvím techniky polostrukturovaných rozhovorů.

Respondentům jsem postupně kladla otázky, případně využila sondáž – prohlubování otázek. Zvláštní pozornost jsem věnovala začátku a konci rozhovoru. Na začátku dotazování bylo třeba prolomit případné psychické bariéry a zajistit souhlas se záznamem. A také na konci rozhovoru jsem mohla získat důležité informace. Strukturovaný rozhovor sestával z řady pečlivě formulovaných otázek, na něž měli respondenti odpovědět.

Kvalitativní výzkum

Kvalitativní výzkum jsem v této práci použila protože já, jakožto výzkumník vytvářím komplexní obraz, analyzuji různé typy textů, informuji o názorech účastníků výzkumu a provádím zkoumání v přirozených podmínkách.

V průběhu výzkumu můžu doplňovat nebo upravovat své otázky. Proto se kvalitativní výzkum někdy považuje za pružný typ výzkumu. Vyhledávám a analyzuji informace, provádím deduktivní i induktivní závěry, seznamuji se s novými lidmi v terénu a pracuji tam, kde se něco děje. Sběr dat a jejich analýza probíhají v delším časovém intervalu. Analýza dat a jejich sběr probíhá současně – já, výzkumník sbírám data, provedu analýzu a podle výsledků se rozhodnu, která data potřebuji. Typy dat v kvalitativním výzkumu zahrnují přepisy poznámek z pozorování a rozhovorů, fotografie, audio a videozáznamy.

Hlavním úkolem je pro mě objasnit, jak se lidé v daném prostředí a situaci dobírají pochopení toho, co se děje, proč tak jednají a jak organizují své každodenní aktivity a vztahy. Mezi výhodu tohoto výzkumu bych uvedla, že zkoumám fenomén v jeho přirozeném prostředí. A mezi nevýhody patří to, že analýza dat i jejich sběr jsou časově náročné a výsledky jsou snadněji ovlivněny samotným výzkumníkem a mými osobními preferencemi. [Hendl 2008: 50].

Polostrukturované rozhovory jsem do mého výzkumu použila proto, že můžu zakročit, když se například respondent vzdálí od tématu, můžu se odpovědi dobrat vhodným sondováním. Mám předem připravený scénář, ve kterém kontroluji témata a kontrolní otázky.

Do techniky sběru dat bych zařadila i pozorování, které sestávalo z přibližně tří hodin pozorování v různé časy a v různé dny.

Také jsem využila techniku studia dokumentů, kdy jsem se dozvíдалa více informací například z diskuzí na internetu na zkoumaná témata, nebo z článků, které informují o událostech, které se udály, nebo jsou teprve v přípravné fázi.

3.4 Cílová skupina a vzorek respondentů

Jako cílovou skupinu jsem si vybrala obyvatele, podnikatele a uživatele této lokality. Cílovou skupinu se mi podařilo dodržet a většinou jsem měla ještě bonus v podobě podnikatelů, kteří zároveň i bydlí v těchto prostorech. Takže jsem získala názor ve dvou podobách.

Vzorek respondentů se skládal z 8 mužů a 4 žen ve věku 20 – 60 let. Metoda při výběru vzorku byl v případě podnikatelů a uživatelů náhodný výběr. Také jsem použila metodu snowball, kdy se mi postupně tvořili další vhodní respondenti. V případě obyvatel, to byly předem domluvené rozhovory, tj. záměrný výběr.

3.5 Lokalita

Lokalita, kde byl prováděn výzkum, se nachází v centru města Hradce Králové, konkrétně se jedná o historické centrum, které je ohraničeno ulicí Československé armády na straně jedné a ulicí Komenského na straně druhé. Náměstí se dále rozděluje na Malé a Velké náměstí, přičemž na Velkém se nachází více památek a je rozlehlejší a je lemováno Žižkovými sady, které přináší asi nejvíce zeleně v tomto prostředí.

Výzkum byl prováděn z větší části na Velkém náměstí, ale dotazovala jsem se i na Malém, kde sídlí sice méně podnikatelů, ale jsou neméně zajímaví.

3.6 Sběr dat

Sběr dat probíhal v rámci tří týdnů, kdy jsem postupně získávala rozhovory s respondenty a následně je přepisovala do počítače. Rozhovory trvaly v průměru 30 minut a jejich přepisování zabralo přibližně jednu až dvě hodiny času na jeden přepis.

Rozhovory probíhaly buďto na předem domluveném místě a ve smluvený čas většinou na Velkém náměstí přímo u podnikatelů, nebo náhodně, kdy jsem se rozhodla, že právě tento podnik mne zajímá, a tak jsem jej navštívila.

V případě náhodně vybraného podniku mne překvapila ochota, s jakou mi daní podnikatelé poskytovali rozhovory, s jejich příjemným vystupováním a s jejich ochotou provést rozhovor ihned, nevymlouvali se na čas a nebyli nepříjemní. S radostí mi odpovídali na otázky a sami rozváděli odpovědi, za což jsem byla velmi ráda. Myslím, že byli rádi, že se někomu mohou svěřit s problémy, které je trápí a s věcmi, se kterými nejsou spokojeni. Bohužel pro ně, připadalo mi, že když si stěžují, myslí si, že já, jakožto výzkumník půjdu s jejich připomínkami na magistrát města a mohu něco ovlivnit.

První rozhovor probíhal s mým známým, brala jsem ho jako pilotní, ale podle výsledků a zjištění jsem se rozhodla, že ho zařadím mezi respondenty. Konkrétně mezi uživatele této lokality. Rozhovor probíhal doma v příjemném prostředí, kde se respondent nestyděl, nic ho nevyrušovalo a mohl tak v klidu přemýšlet a odpovídat. Atmosféra byla skvělá, příjemně jsme si popovídali a já tak měla první zjištění, jaké asi budou odpovědi na mé předem stanovené výzkumné otázky. Rozhovor probíhal asi 25 minut, kdy jsme v klidu mohli probrat všechno, co mne zajímalo.

Druhý rozhovor probíhal s realitním makléřem, který sídlí v uličce přímo vedle Velkého náměstí. Právě tady mne překvapilo, že podnikatelé v této části jsou většinou muži mladého věku. Nejdříve jsem chtěla provést rozhovor s jeho otcem, který vlastní penzion, a za kterým jsem původně šla, ale po zjištění, že otec je pryč a matka na mě nemá čas, jsem byla ráda, že jejich syn, realitní makléř, který pomáhá s chodem jejich penzionu, si na mě přece jenom čas udělá. Rozhovor probíhal v jeho kanceláři asi dvacet minut s výbornou atmosférou. Respondent byl velmi milý a ochotný. Po dokončení rozhovoru jsem se ho ptala, jestli by mi nedoporučil, kam mám zajít, kde najdu sympatické podnikatele, jako je on. Vyhověl mi a poslal mě do Šatlavy, restaurace, ve které pracuje můj další respondent.

Když jsem se rozhodla tam zajít, zase mne překvapilo milé přivítání a ochota, že si na mě určitě čas pán udělá. Sice mi sdělil, že je jenom provozní restaurace a ne majitel, ale že jeho bratr je právě majitel a on spíše se o to vše stará. Pan provozní byl velmi příjemný, jeho názory a připomínky mi přišly trefné a logické. Rozhovor se odehrával v krásné restauraci, dopoledne, kdy se chystali na první přívál hostů na oběd. A protože i předtím jsem se ptala, kam by mi předchozí respondent doporučil zajít, dozvěděla jsem se, že mám určitě navštívit sympatického podnikatele z Čokoládovny.

Čokoládovna, o které jsem předtím dříve vůbec neslyšela a ani nevěděla, že se na Velkém náměstí nachází, mě příjemně překvapila. Paní na recepci, která okamžitě zavolala majitele, byla sympatická a přivolaný majitel snad ještě více. Prostředí bylo příjemné až na pár drobností, kdy třeba přišli zákazníci a dělali hluk, nebo když se recepční a pokladní v jednom ptala pana majitele na různé markování cen. Ale chápala jsem to, přišla jsem bez ohlášení a ani tyto drobnosti mě nevyvedly z míry.

Došla jsem až na Malé náměstí, kterému se přezdívá mrtvé, protože se tam nic moc neděje. Vešla jsem tedy do kavárny, která je tu celkem nová a jmenuje se Kafe na kole. Majitel ale neměl čas a tak jsme si domluvili schůzku na příští týden, kdy měli mít sanitární den a kdy si na mě určitě udělá čas.

Pan majitel byl velmi milý a hodný, dokonce bych řekla až moc hodný, a že mu to v podnikání musí spíše škodit. Ale překvapil mne, byl ochotný a zdá se, že mu podnikání prosperuje. Rozhovor sice probíhal v neuklizeném prostředí, ale byl tam ochotný personál a milý respondent.

Další rozhovor, v pořadí už sedmý, jsem měla domluvený s obyvatelkou náměstí a mojí spolužačkou z vysoké školy. Jelikož byl předem domluvený, věděla jsem, že neodmítne. Jediné, co mi vadilo, že respondentka nebyla moc výmluvná. A tím ani rozhovor nebyl moc dlouhý. Trval něco okolo deseti minut. Probíhal na půdě školy a nesl se v příjemném duchu.

Osmý rozhovor byl také předem domluvený s obyvatelkou, se kterou se znám necelý rok. Opět nebyla moc výmluvná, nevím, zda je to tím, že to jsou ženy a že se třeba bojí, nebo netuším proč. Ale tím, že ji znám, atmosféra byla výborná, pobavily jsme se, získala jsem důležité odpovědi a mohla jsem jít za další respondentkou. Rozhovor také netrval moc dlouho, přibližně asi dvacet minut.

Následující rozhovor jsem prováděla se spolužačkou, která bydlí hned pod náměstím. Tento dialog se mi moc líbil. Sešli jsme se v Crosscafé, v kavárně pro mladé. Atmosféra byla úžasná, bavily jsme se asi dvacet pět minut. Tento rozhovor hodnotím asi nejpozitivněji, respondentka měla skvělé postřehy a připomínky, ztotožňovala jsem se s ní.

Desátý rozhovor jsem měla předem domluvený už asi týden. Jednalo se o mladého podnikatele, který byl na cestách a tak nemohl dříve. Už před tím jsem odhadovala, že to bude asi zajímavý rozhovor a měla jsem pravdu. Sešli jsme se na náměstí před restaurací, která ale měla zavřeno, protože bylo brzo ráno a tak jsme šli do jeho pracovny, která se nacházela jen o ulici dále. Bylo tam moc krásné prostředí, podnikatel a obyvatel v jednom se cítil asi také lépe, když mohl být ve své pracovně. Byl velmi ochotný a milý. Jeho postřehy mne velmi obohatily.

Další, v pořadí už jedenáctý a předposlední, byl předem domluvený rozhovor s mým známým, který bydlí na náměstí necelý rok. I když jsme byli domluveni předem, omluvil se mi, že nemá moc času a bude to tedy probíhat narychlo. Sešli jsme se v jedné kavárně na náměstí, odkud měl blízko domů. Prostředí bylo hezké a atmosféra, až na to, že jsme oba nebyli moc soustředěni, byla dobrá. Rychle jsem ho vyzpovídala, získala pár cenných informací a respondent musel odejít. Odpovědi moc nerozváděl a ani já jsem se nevyptávala do hloubky. Možná by bylo lepší najít místo něj jiného respondenta, ale jelikož jsem kapacitu podnikatelů měla splněnou a dalších obyvatelů moc neznám, nevadilo mi to. A také jsem si vzpomněla, že nějací podnikatelé zároveň na náměstí i bydlí, tak můžu použít jejich názor i jako obyvatele.

A poslední rozhovor, dvanáctý, byl také předem domluvený, s mojí profesorkou ze střední školy. Sešli jsme se na půdě školy, kterou jsem už dlouhé čtyři roky nenavštívila. Atmosféra rozhovoru byla velmi příjemná, respondentka také. Rozhovor trval asi 25 minut, protože paní profesorka odpovídala jednoznačně, své odpovědi moc nerozváděla.

3.7 Přehled respondentů

Pan Jiří – Uživatel (50 let)

Bydlí ve Smiřicích, což je asi 13 kilometrů od Hradce Králové. Vystudoval střední školu zakončenou maturitou a pracuje jako skladník a zásobovač ve firmě Strom Praha. Bydlí v rodinném domě se svou manželkou a dvěma dětmi. Do Hradce Králové jezdí téměř denně kvůli práci, nebo pro vlastní účely.

Pan Petr – Podnikatel (30 let)

Pan Petr si dodělává střední školu, protože v mládí na ni neměl dostatek času. Pracuje jako realitní makléř, kdy má svoji kancelář v prostorech penzionu Arto, který vlastní jeho rodiče. Jako makléř podniká jeden rok a jeho rodiče přibližně deset let. Penzion se nachází v Tomkově ulici, hned vedle hlavního vchodu na Velké náměstí. (Penzion viz. přílohy obrázek 1).

Pan Jiří N.– Podnikatel (28 let)

Pracuje jako provozní manažer restaurace Šatlava, která se nachází vedle Klicperova divadla. Vzdělání má středoškolské s maturitou. Nebydlí ovšem v Hradci Králové, ale ve Starém Hradišti. S bratrem, majitelem této restaurace tu úspěšně podnikají sedm let. (Restaurace Šatlava viz. přílohy obrázek 2).

Pan Jiří S. – Podnikatel (28 let)

Pracuje jako čokolatier. Je vyučený kuchař, číšník. Na Velkém náměstí podniká pět let a tři roky se věnuje výrobě čokolády. Pan Jiří je zároveň obyvatel náměstí. Bydlí v podnájmu, ale natrvalo by tu žít nechtěl. (Čokoládovna Jardi's viz. přílohy obrázek 3).

Pan Jakub – Podnikatel (30 let)

Vystudoval střední školu zakončenou maturitou a jeho profese je barista, kavárník. Pan Jakub provozuje kavárnu, která se jmenuje Kafe na kole. Tuto kavárnu můžeme najít na Malém náměstí a je tu jeden rok. Pan majitel bydlí jinak v Hradci Králové, v části Kukleny se svojí přítelkyní a malým synem.

(Kavárna Kafe na kole viz. přílohy obrázků 4).

Paní Nikola – Obyvatelka (20 let)

Vzdělání má zatím středoškolské s maturitou, ale právě studuje na vysoké škole v Hradci Králové. Na náměstí Nikola bydlí od narození s bratrem a rodiči.

Pan Jiří H. – Uživatel (59 let)

Pan Jiří bydlí v Hradci Králové na Pražském předměstí. Bydlí tu se svojí manželkou, dva synové už se odstěhovali z rodinného domu. Pracuje jako mistr v dílně ve firmě, která se zabývá opravou traktorů. Jako vzdělání uvedl střední školu.

Paní Iveta – Obyvatelka (51 let)

Vystudovala gymnázium a potom se vrhla na své vlastní podnikání. Pracuje jako osoba samostatně výdělečně činná v oblasti zdraví a kosmetiky. Její pracoviště se nachází hned pod náměstím, u Magistrátu města Hradce Králové. Na náměstí bydlí 8 let s přítelem a právě v této době se chce odstěhovat do vlastního domu v Malšovicích.

Paní Iva – Obyvatelka (24 let)

Jmenuje se Iva. Bydlí hned pod náměstím, vedle Magistrátu. Zatím má dokončené středoškolské vzdělání s maturitou. Bydlí v bytě, který dříve obývali i její rodiče a sestra, kteří se ale odstěhovali do Kuklen. Teď zde bydlí se svojí kamarádkou, nájemnicí.

Pan Filip – Podnikatel a obyvatel (22 let)

Má vystudovanou střední školu obchodu a ekonomie. Filip se živí na živnostenský list jako zprostředkovatel služeb pro zahraniční studenty. Jeho práce je jeho koníčkem a jeho podnikatelské prostory jsou zároveň jeho bydlištěm. Bydlí a pracuje tady dva roky. Bydlí tu sám.

Pan Tomáš – Obyvatel (25 let)

Na náměstí bydlí necelý rok, ale jinak celý svůj život bydlí v Hradci Králové. Byt obývá společně s přítelkyní. Nejvyšší dosažené vzdělání má vysokoškolské. Jinak pracuje ve společnosti vyrábějící sklo.

Paní Renata – Obyvatelka (52 let)

Má vystudovanou vysokou školu a pracuje jako profesorka na Obchodní akademii. Na náměstí bydlí už dlouhých 24 let. V této době sama.

3.8 Zpracování dat

Všechny rozhovory jsem nahrávala na mobilní zařízení. Po každém rozhovoru jsem zkoušela, jestli je nahrávka v pořádku, zda nebudu mít problém s přepisováním.

Vždy, když jsem přišla domů s nahrávkami, ihned jsem začala přepisovat. Každý rozhovor mi trval přepsat jednu hodinu až dvě.

Abych zjistila, jaké vyjdou výsledky a jak respondenti odpovídali na moje výzkumné otázky, všechny přepsané rozhovory jsem si vytiskla a barevně zvýraznila. Témata jsem třídila, organizovala a kódovala, abych mohla tématicky roztřídit text. Použila jsem kódování, protože bez tohoto prvního a analytického kroku by nemohl proběhnout zbytek analýzy. [Strauss, Corbinová 1999]. Během kódování jsem údaje rozebrala na samostatné části a pečlivě je prostudovala, porovnáním jsem zjistila podobnosti a rozdíly ve výpovědích respondentů.

Vytvořila jsem tzv. stromy kódů, ze kterých bylo jasně čitelné, jak kdo na kterou otázku odpověděl.

Ruční analýza není moderní způsob, ale v mnoha případech je dostatečný a účinný, zvláště když dat není velké množství.

3.9 Charakteristika respondentů

Pan Jiří (50 let, uživatel) bydlí ve Smiřicích, tudíž do Hradce jen dojíždí a na náměstí se dostane jen zřídkka. Na otázku, jak je spokojen se službami odpověděl, že tady nemůže nakoupit, protože tato lokalita není určena na každodenní nakupování. Spokojen je s tím, jak náměstí vypadá, líbí se mu fasády domů, opravená věž, zrekonstruovaný pivovar, hradby i zeleň kolem náměstí. S čím naopak není spokojen, je nedostatek parkovacích míst. Dle respondenta tu není hluk.

A jak zde tráví svůj volný čas? Tento respondent sem chodí do divadla, účastní se oslav Nového roku. Pan Jiří chodí do těchto prostorů za účelem posezení s přáteli, neodpočívá tu. Myslí si, že tento prostor je uzpůsoben spíše mladší generaci. Na otázku, zda si myslí, že je tu bezpečno, odpověděl, že ano. Nejvíce sem chodí mladí studenti a podnikatelé řešící různé obchodní věci. Ceny si myslí, že jsou odpovídající lokalitě.

Na otázku, jak hodnotí realizované a plánované proměny lokality jsem se dozvěděla, že se mu velmi líbí rekonstrukce, které proběhly na Velkém náměstí a jeho okolí, také hodnotí pozitivně úpravu okolních ploch, zahrady, schodiště, jediné, co se mu nelíbí, je povrch náměstí. Ostatní rekonstrukce se ho ničím nedotkly, pouze je na ně lepší pohled. Do hospodaření města s projekty nevidí, takže ani neví přibližné investice. Funkční prostředí se podle jeho názoru mění určitě k lepšímu. Vše se mu zdá novější, čistější, zdravější a zelenější. Respondent by zde chtěl určitě zachovat historické centrum, myslí si, že to sem patří.

Tento respondent se o dění v těchto prostorech zajímá, čte různé články v novinách, ale nemá dostatek času, aby se nějakým způsobem angažoval.

Pan Petr (30 let, podnikatel) je téměř spokojen s podmínkami pro každodenní život. Vyhovují mu obchody i hospůdky. S čím není spokojen, je parkování. Řekl, že s parkováním není spokojen v žádném případě, že to město udělalo špatně a že je to v nevyhovujícím stavu.

Rád tento prostor využívá k setkávání s přáteli, k podnikání i k bydlení. Chodí tu na různé akce, jako jsou slavnosti královny Elišky nebo divadelní festival. Myslí si, že bezpečno tu je. Ceny se mu zdají odpovídající.

Realizované proměny lokality hodnotí kladně, s připomínkou, aby se tyto rekonstrukce odehrávaly pod dohledem památkového úřadu. Dle jeho názoru, se funkční prostředí mění k lepšímu.

Bohužel se žádným způsobem nezajímá ani neangažuje ve veřejných věcech. Nemá na to čas.

Pan Jiří N. (28 let, podnikatel), který bydlí ve Starém Hradišti, není spokojen s obchody. Řekl, že v této lokalitě sice nakoupí lehce, ale jen, když se nejedná o nějakou specifickou věc, například kvalitní maso, nebo kvalitní potraviny. Spokojen pro své podnikání je s lokalitou. Parkování se mu zdá jako velký problém. Je zastáncem rekonstrukce Velkého náměstí. Na otázku, zda naráží v tomto prostoru na nějakou konkurenci, odpověděl, že zajisté, že v okolí dvou kilometrů čtverečních se tu nachází přibližně 120 restauračních zařízení, což se mu zdá, jako opravdu velká konkurence.

Tento prostor využívá hlavně k podnikání a k setkávání se s přáteli. Neodpočívá tu. Rád zajde do jiné restaurace, která se tu nachází. Ceny se mu zdají předražené.

Realizované proměny se mu líbí, ovšem nastal by pro něj problém, kdyby se začaly rekonstruovat terasy z druhé strany náměstí. Pan Jiří řekl že: „, Jak jsem říkal, pokud by nastala rekonstrukce této části, byl by to pro nás problém v době rekonstrukce, vždycky to tady bývá dlouho, takže by to pro nás mohlo být i existenční.“ Rád by zde zachoval historické centrum.

Na otázku, jak hodnotí hospodaření města s těmito projekty, odpověděl, že je to v pořádku. Ví, jak to chodí a že i když to obyčejnému člověku může připadat předražené, není tomu tak. Proměny a funkční prostředí hodnotí pozitivně. Jako dostupné zdroje, kde se může dočíst o dění v této lokalitě, uvedl internet, zpravodajství a osobní kontakt. Ale nijak se neangažuje.

Pan Jiří S. (28 let, podnikatel) uvádí, že rozhodně není spokojen se službami pro každodenní život. Obchody jsou pro něj nedostačující. Jako příklad uvedl nedostupnost základních potravin. Parkování se mu nelíbí a ani není spokojen s plánem rekonstrukce náměstí. Zdá se mu, že snížit počet parkovacích míst je nesmysl. Také není rád, že jakožto nájemník, který zde nemá trvalé bydliště, nemůže dostat parkovací kartu. Musí tak každý den platit parkovné a často dostává pokuty například, když se opozdí a nemá již zapláceno. S policií tento problém řeší prý často.

Pan Jiří tu rád odpočívá, bydlí, chodí často do restaurací a potkává se tu s přáteli. Nemá rád akce, které se tu konají, je to podle něj neatraktivní. Myslí si, že tento prostor není uzpůsoben pro všechny generace, že to tady není určitě pro starší lidi, kteří by například s nákupem museli do kopce po dlaždicích. Ceny zde hodnotí jako nepřiměřené, druhé nejdražší v České republice, hned za Prahou.

Rekonstrukce hodnotí negativně. Vadí mu, že se do nich zapojuje památkový úřad a řeší je nelogicky. Například rekonstrukce Velkého náměstí ho přímo rozčiluje. S tím, jak město hospodaří s těmito projekty, spokojen také není. Zdá se mu to hodně předražené. Na otázku, zda se mu funkční prostředí zdá lepší nebo horší, odpověděl, jako jediný respondent, že horší. Že se sice něco vylepší, ale na příkladu parkoviště to bude vzhledem k funkčnosti k ničemu. Řekl, že to bude město stát hodně peněz a v závěru se stejně poničí, co tu funguje dobře.

Tomuto respondentovi nejsou změny lhostejné, dostupné zdroje využívá, zapojuje se do dění a angažuje se v těchto věcech. Dokonce se chystá navštívit primátora, aby slyšel názor přímo od něj.

Jakožto obyvatel tohoto místa není spokojen s výhledem z bytu, který má do dvora a vidí tak pouze střechy domů.

Pan Jakub (30 let, podnikatel) je asi jako většina nespokojen se službami. Konkrétně s obchody. Co by vylepšil? Rád by na celém náměstí omezil rychlost na 30 km/h, protože vzhledem k umístění jeho podniku, tu auta dělají velký hluk. Jako podnikatel má zkušenosti se zákazníky jen ty nejlepší. Do jeho podniku chodí celé spektrum lidí všech věkových kategorií. Jako jediný respondent uvedl, že se mu zdá, že je tu hluk. Je to určitě tím, že jeho podnik stojí blízko průjezdové cesty mezi oběma náměstími. Je tu podle něj bezpečno a ceny jsou odpovídající.

Pan Jakub zde neodpočívá, ale rád chodí na různé akce, koncerty a potkává se tu s přáteli.

Jako nepovedenou rekonstrukci hodnotí proměnu Malého náměstí, kde podniká. Je tu podle jeho názoru mrtvo. Ale kladně hodnotí například proměnu pivovaru nebo Žižkových sadů. Ani s hospodařením města s těmito projekty moc spokojen není. Je to podle něj drahé a vždy to trvá déle, než by mohlo. Funkční prostředí se mu zdá, že se mění k lepšímu.

Tento respondent se zajímá aktivně o dění v této lokalitě. Rád se podílí na konání různých akcí. Ale například do diskuzí na internetu se nezapojuje.

Paní Nikola (20 let, obyvatelka) je asi jako jediná spokojena se službami, obchody a okolím na každodenní život. Vše se jí zdá dostupné. A ani parkování pro ni nepředstavuje žádný problém. Jediné co jí vadí, je hluk ve večerních hodinách. Má problém s opilci, kteří dělají hluk a nepořádek v době večerního klidu.

Ráda navštěvuje akce, které se tu konají a setkává se tu se známými a přáteli. Také tu ráda odpočívá a chodí do restaurací a barů. Ceny se jí tu zdají odpovídající. A na otázku, zda je tu bezpečno, odpověděla, že určitě. S výhledem z okna je spokojena, protože vidí přímo na Bílou věž. Se sousedy se setkává, jsou to její kamarádi.

Rekonstrukce hodnotí také kladně, nijak jí život neovlivnily, ale je ráda, že například přes schody u pivovaru si může zkrátit cestu domů. O hospodaření města se nezajímá. Řekla, že do toho nevidí a ani jí to nevadí.

O dění v této lokalitě se také nezajímá, jako dostupný zdroj informací uvedla svého otce a internet.

Pan Jiří H. (59 let, uživatel) není spokojen se službami, které se tu nabízejí. Stěžuje si hlavně na obchody, kterých je tu málo. Není spokojen ani s parkovacím systémem, který je podle něj udělán špatně. Podle jeho názoru je to problém, který kazí celkový dojem náměstí. Řekl, že mu vadí zavedený parkovací systém, jelikož město z výdělků nedostává nic a vše vydělá soukromá firma, která se nepodílí na zvelebování této lokality.

Rád sem zavítá na akce, často chodí do restaurací a setkává se tu s přáteli. Neodpočívá tu. Ceny se mu zdají trochu navýšené.

Na rekonstrukce nahlíží s optimismem, je na ně hezký pohled, ale nějaké projekty hodnotí tak, že jsou předražené. Na otázku, zda se funkční prostředí mění k lepšímu, odpověděl kladně. Dle jeho názoru by se zde mohlo zřídit nějaké podzemní parkoviště, které by tu bylo opravdu potřeba.

Naopak se vůbec nezajímá o dění. Nesleduje žádné zdroje a ani se v ničem neangažuje.

Paní Ivetě (51 let, obyvatelka) vadí, že to tu není uzpůsobeno na každodenní nákup potravin. Parkování se jí také nelíbí, podle ní je to drahé a ošklivé.

Ráda tu tráví volný čas tak, že chodí na všechny různé akce, setkává se tu s přáteli, sousedy a známými.

Na rekonstrukce nahlíží kladně, ví, že je to potřeba. Funkční prostředí hodnotí před i po rekonstrukcích nastejně. Na otázku, zda byla spokojena s něčím před rekonstrukcí odpověděla, že to ani nezaregistrovala a že se jí to ani nedotklo.

Paní Iveta se vůbec nezajímá o dění v této lokalitě. Nechává věci volně plynout.

Paní Ivě (24 let, obyvatelka) také vadí nedostupnost základních obchodů. Myslí si, že je tu hodně restaurací, ale tolik množství není potřebné. Ráda by, aby zde město pořádalo více akcí. Náměstí se jí zdá jako velmi tiché. Paní Iva je spokojena s kvalitou bydlení.

Ráda chodí na různé akce a divadelní festival, ale říká, že by město takto hezkého prostředí mělo více využívat. Říká, že Hradec je kulturně zabitý. Prostor je dle ní využíván spíše mladší generací.

Na rekonstrukce nahlíží pozitivně, líbí se jí, jak se město proměnilo. Určitě by zde chtěla zachovat historické centrum. Na otázku, zda se funkční prostředí mění k lepšímu, odpověděla, že se uvidí po rekonstrukci náměstí.

Tato respondentka se asi jako jediná zapojuje do diskuzí na internetu, hodně se zajímá o dění. Klidně by i podepsala petici, za snížení počtu parkovacích míst, kterých je prý až moc.

Pan Filip (22 let, podnikatel) hodnotí tento prostor jako unikátní místo. Se skladbou obchodů moc spokojen není. Určitě by uvítal obchod se základními potravinami, aby pro ně nemusel někam dojíždět. Respondent je mile překvapen, že zde není hluk. Úroveň bytu má dobrou. Vadí mu, že se musí držet původního návrhu domu, který je starší. Nemůže například udělat nová plastová okna, z kterých mu utíká energie.

Rád zde tráví čas na akcích, které se tu pořádají. Potkává se tu se známými a přáteli, ale také tento prostor využívá k nutným schůzkám, které se týkají jeho podnikání. Zdá se mu, že je tu bezpečno a že tento prostor využívá celá generace lidí. Ceny se mu zdají jako odpovídající.

Bude rád, až proběhne rekonstrukce náměstí, jinak se ho uskutečněné rekonstrukce příliš nedotkly. Ale hodnotí je kladně.

Informace o dění v této lokalitě moc nevyhledává, spíše mu stačí, co vidí před očima. Nijak se neangažuje na veřejných věcech. Pořádá sice různé semináře k jeho podnikání, ale ty se nedotknou široké veřejnosti.

Pan Tomáš (25 let, obyvatel) je spokojen s podmínkami pro každodenní život. Vyhovuje mu, že je vše kousek. Jako největší problém uvádí parkování. Určitě zde podle něj není hluk. A jak na něj působí vzhled náměstí? Velmi si pochvaluje boční uličky, ve kterých bydlí a jsou dle jeho slov opravdu krásné. Respondent je velmi spokojen s výhledem z okna, protože kouká do Žižkových sadů, kde se nachází největší část zeleně v tomto okolí.

Ve volném čase navštěvuje akce, které se tu konají, rád chodí do restaurací a barů se svými přáteli. Jako jeden z mála respondentů tu rád odpočívá. Je tu podle něj relativně bezpečno, protože úplně bezpečno není nikde. Na otázku, jaké se mu zdají ceny, odpověděl, že jsou odpovídající.

Na rekonstrukce má názor kladný, ale nějak moc se o ně nezajímá, ani mu nijak neovlivnily život. Na otázku, co by vylepšil na náměstí odpověděl, že nechce, aby to bylo jen velké ošklivé a drahé parkoviště. Funkční prostředí se dle něj mění k lepšímu.

O dění, rekonstrukce ani vyhledávání dostupných zdrojů informací se nezajímá ani neangažuje.

Paní Renata (52 let, obyvatelka) není spokojena s dostupností obchodů a hlavně se zásobováním a parkováním. Hodnotí tuto oblast jako problematickou. Vadí jí, že například když přijede návštěva, tak nemá kde zaparkovat, nebo pouze za peníze, anebo když přijede z nákupu, tak ho musí nést přes celé náměstí, jelikož sama parkuje v Regiocentru.

Naopak spokojená je s architekturou a se sousedy, se kterými se zná a potkává. Na otázku jak hodnotí zeleň, odpověděla, že tu žádná není. Má výbornou úroveň bytu, je spokojená i s výhledem z okna.

Volný čas v těchto prostorech tráví tak, že se chodí s přáteli bavit do restaurací a klubů, ráda navštěvuje Eliščiny slavnosti, ale neodpočívá tu. Na to využívá svůj byt. Zmiňuje, že tento prostor není určen pro děti, že tu není žádné vyžití. A ceny v této lokalitě se jí zdají odpovídající.

S rekonstrukcemi, které proběhly, je respondentka spokojená, ale uvádí, že jich zatím moc nebylo. Nejvíce ji ovlivnila výstavba regiocentra, které využívá k parkování svého auta. Na rekonstrukci Velkého náměstí se velmi těší, líbí se jí i návrh. Funkční prostředí hodnotí jako změnu k lepšímu.

Na otázku, zda se zajímá o dění, odpověděla, že pouze zpozorní, když vidí nějaké články v novinách nebo v televizi. Žádným způsobem se neangažuje v této oblasti, ale je členkou politické strany TOP09, ale tam řeší pouze věci, které se týkají školství.

4. Výsledky

4.1 Dění v lokalitě na základě vlastního pozorování

Jelikož bydlím ve Smiřicích, což je asi třináct kilometrů od Hradce Králové, nacházím se v popisované lokalitě poměrně často. Jezdím do tohoto města skoro každý den. Ať už se jednalo o střední školu, nebo Univerzitu Hradec Králové, kterou navštěvuji doteď. Na Velké náměstí chodím poměrně často, ať už se jedná o restaurace, bary nebo jen kvůli odpočinku, například mezi hodinami ve škole. Víím, bohužel, jak toto náměstí a okolí vypadá. Jsem moc ráda za rekonstrukce, které se tu udály, a hlavně se připojuji k těm, kteří chtějí co nejrychleji rekonstrukci Velkého náměstí. Povrch je opravdu hrozný a o cenách parkovného ani nemluvě. Vůbec se nedivím těm, kteří kritizují oddalování rekonstrukce. (Současný stav parkoviště viz. přílohy obrázek 5, 6, 7)

Ale na druhou stranu musím uznat, že když se nezaměřím na povrch a auta, které dominují prostředku náměstí, tak je okolí nádherné. Opravené fasády domů, zrekonstruovaná Bílá věž, krásné hospůdky vyzývající k posezení a pod náměstím krásné Žižkovy sady, kam ráda chodím odpočívat nebo na procházku, mne skutečně nadchly. Já jsem člověk, co pořád někam spěchá a tak jsem velmi ocenila rekonstrukci jižních teras, které jsou po revitalizaci a opravách průchozí, takže v klidu můžu projít nahoru na náměstí. Navíc jsou opravdu krásně opravené, takže se těším, až tam teď v létě půjdu třeba jen tak relaxovat. Připojuji se tím k většině obyvatelů a podnikatelů, kteří jsou tímto nadšeni. Toto výše zmíněné hodnotím velmi pozitivně.

Na náměstí chodím také na oběd nebo večer na různé akce, a s tím, jak vypadají různé bary a restaurace uvnitř, jsem spokojena, jako asi většina respondentů.

Jelikož na náměstí nebydlím a do budoucna to ani neplánuji, tak nevím, jaké to tam je pro každodenní život. Ale podle toho, co mohu pozorovat, chybí na náměstí nějaký obchod se základními potravinami. Nachází se tu sice obchody se zeleninou a ovocem, kterých je na takovém malém prostoru dle mého názoru až moc, ale to neuspokojí potřeby obyvatel. Je tu opravdu spousta barů a restaurací, což si myslím, že je zbytečné a místo toho by tu klidně mohl být jiný výběr obchodů, jak navrhuje

většina tázaných. To jsou, dle mého názoru, spolu se špatným stavem parkoviště asi největší negativa tohoto prostoru.

Musím uznat, že na náměstí se ve všedních dnech nachází hodně lidí. Můžeme tu vidět spoustu zaparkovaných aut, lidí, kteří někam pospíchají, nebo sedí na zahrádkách restaurací při obědě. Ve všední dny je tu docela shon. Ale o víkendu, když není večer, se tam, dle mého názoru, moc lidí nevyskytuje. Opak nastává s večerem, kdy se mnozí chystají do barů, na diskotéky a podobné akce. Řekla bych, že nejvíce to na náměstí žije společenským životem v pátek a sobotu večer.

A když se v této lokalitě pořádají akce, například Slavnosti královny Elišky, lidé se tu scházejí ve velkém počtu. Je vidět, že tyto a podobné akce obyvatele Hradce Králové velmi lákají. I já sama tyto akce ráda navštěvuji.

4.2 Popis lokality

4.2.1 Velké náměstí

Hradec Králové je statutární město na východě Čech a metropole Královéhradeckého kraje ležícího na soutoku Labe s Orlicí. Území Hradce bylo osídleno již v dobách prehistorických. Ve středověku šlo o věnné město českých královen a díky tomu tu stojí gotická katedrála sv. Ducha na Velkém náměstí, která dnes vedle Bílé věže a Staré radnice patří mezi městské dominanty.

(Katedrála s Bílou věží viz. přílohy obrázek 8, 9).

Do poloviny 19. století sloužilo město jako vojenská pevnost, ostatně zbytky hradeb bychom tu našli ještě dnes. Ve 20. století, díky Josefu Gočárovi a Janu Kotěrovi si město odneslo označení Salon republiky. Na náměstí můžeme najít chrám Nanebevzetí Panny Marie, vznosnou kapli sv. Klimenta a v místech bývalého hradu kostel sv. Jana Nepomuckého.

Náměstí je obklopeno měšťanskými domy, v jejichž podloubí je umístěno mnoho restauračních zařízení. Po pravé straně náměstí je schodiště známé pod jménem Bono Publico. (Měšťanské domy viz. přílohy obrázek 10, Bono publico viz. přílohy obrázek 11, 12).

Ve středu náměstí je mariánský morový sloup z roku 1713, jako poděkování ušetření města od morové epidemie. (Morový sloup viz. přílohy obrázek 13) [Šilhánková, Šilhánek 2009].

Velké náměstí je určitě atraktivní jak pro místní, tak cizí návštěvníky, ale opravdu potřebuje rekonstrukci, jak jsem se dozvěděla z rozhovorů, které byly provedeny.

4.2.2 Malé náměstí

Malé náměstí tvoří vstup Velkému náměstí. Jeho plocha byla vytyčena ve 14. století v podobě téměř pravidelného čtverce, jenž byl obestavěn domy. Nejvýraznější objekt na náměstí představuje dům č. p. 124, jehož věžička připomíná budovu radnice. Uprostřed Malého náměstí je umístěna barokní kašna se sochou sv. Jana Nepomuckého z roku 1772.

(Malé náměstí s kašnou viz. přílohy obrázků 14, 15)

Malé náměstí prošlo v roce 2006 rekonstrukcí, původní asfaltový povrch nahradil pískovec a žula, které nejsou uzpůsobeny tak, aby po nich mohla jezdit auta. Bohužel, hotel u Královny Elišky to porušuje a povrch tak trpí a praská. Při této rekonstrukci měly být vykáceny ještě čtyři lípy, ale město ustoupilo občanům a lípy tam nechalo. Dnes je toto náměstí nazýváno mrtvým, protože se tam, dle názoru mého a ostatních, nic neděje.

4.3 Uskutečněné rekonstrukce

Stavební úpravy Bílé věže se týkají interiéru a exteriéru stávající nemovité památky. V současné době je stále zavřená, kvůli probíhajícím úpravám.

Statické zajištění opěrných zdí a hradeb. Tato donedávna zanedbaná lokalita, kde se dříve rozkládaly vinice, je teď odpočinkovou zónou. Ve vzniklém parčíku mohou lidé posedět na lavičce nebo sledovat vodu ve fontáně. Na terasách navíc vzniklo schodiště kryté pergolou a otevřený altán je tvořen ocelovou konstrukcí porostlou popínavými rostlinami a dřevěnými prvky. Stavbaři také opravili horní i dolní městskou hradbu přiléhající k chodníku. Oprava teras pod kanovníckými domy přišla na zhruba 18 milionů korun. [Vlčková 2011]

(Rekonstrukce zdí a hradeb, terasy a schodiště viz. přílohy obrázků 16, 17, 18)

Administrativní centrum Královéhradeckého kraje. Přestavba areálu bývalého pivovaru na soubor budov krajského úřadu a Univerzity Hradec Králové je nejrozsáhlejším architektonicko - urbanistickým projektem. Zahrnuje v sobě rekonstrukce, přestavby (technologické objekty z 19. stol., kde jsou většinou s úpravami zachovány obvodové nosné konstrukce) i zcela nově vzniklé objekty. Areál se otevřel do okolí novými vstupy a průchody a v centru jeho kompozice vzniklo zcela nové „pivovarské“ náměstí. [Müllerová 2014]

(Pivovarské náměstí, Administrativní centrum viz. přílohy obrázků 19, 20)

Další rekonstrukce, které už byly provedeny, jsou například Dům u Špuláků, revitalizace Žižkových sadů, vytvoření a osazení kašen a uměleckých děl, osazení zahrady mobiliárem, proražení nového vstupu ze schodiště Bono publico, sadové úpravy, doplnění chybějících schodišť a vytvoření komunikačních a travnatých zón.

(Dům u Špuláků, Žižkovy sady viz. přílohy obrázků 21, 22, 23)

4.4 Plánované rekonstrukce

Rekonstrukce Velkého náměstí za zhruba 200 milionů korun. Příprava této velké investiční akce, která změní tvář krajského města, doufám, k lepšímu, je v plném proudu. Jelikož jsem v Hradci Králové poměrně často a vím, jak to u těchto velkých rekonstrukcích chodí, nepřekvapilo mne, že tento projekt měl být hotov v červnu roku 2015, ale jak vidím, nezačalo se na něm ještě ani pracovat. Cílem revitalizace Velkého náměstí je navrátit tomuto jedinečnému historickému prostoru jeho důstojnost, majestátnost a funkčnost, která mu právem náleží a oživit ji o soudobé požadavky života jeho dnešních návštěvníků a obyvatel. Kromě nového povrchu náměstí, mobiliáře, veřejného osvětlení a zeleně tu má vzniknout také kašna.[Czech property market 2014]

(Plán nového Velkého náměstí viz. přílohy obrázků 24, 25)

Na cestě k územnímu rozhodnutí je však ještě několik překážek. „Tou nejdůležitější jsou chybějící souhlasy vlastníků okolních nemovitostí, bez kterých se územní řízení jen tak neobejde,“ vysvětluje důvod odsouvání plánované rekonstrukce náměstek primátora pro rozvoj města Jindřich Vedlich. [Vlčková 2013]

A jak Velké náměstí popisuje inženýr, který se podílí na návrzích nového náměstí? „Plocha na sever od této osy je území s čilým městským životem, místem pro obchod a shromažďování. Parter v podloubí i mimo něj dává této straně předpoklady pro vznik dalších aktivit, pro posílení vzájemné komunikace mezi lidmi. Slunce v zahrádkách příjemných kaváren přímo vyzývá k posezení a přátelským schůzkám. Na tomto místě může člověk přijít do kontaktu s ostatními lidmi a se společností, jejíž je součástí. Zde může na vlastní oči vidět, prožívat, být viděn a účastnit se“. [Vítek 2010]

Z autorské zprávy - ARN studio – Ing. arch. Jiří Krejčík

Rekonstrukce parteru Velkého a Malého náměstí je především rehabilitací historického prostoru, postiženého dlouhodobou absencí údržby povrchů a nad únosnou mez znehodnocovaného dopravní zátěží, bez které nejsou dnes schopny, či lépe ochotny, existovat tradiční městské funkce – bydlení, služby, obchody, úřady. Mezi nové prvky na náměstí bude patřit fontána na SMS, která bude nasvícena různými barvami. Do popředí se dostane také Mariánský morový sloup a starodávná kašna. Předzahrádky restaurací budou zřejmě v jednotném stylu. [Vlčková 2012]

Plánovaná rekonstrukce měla být hotova v roce 2011 nebo 2012, avšak když si čtu články z dnešní doby, dočtu se toto: stále chybí několik podpisů k zahájení rekonstrukce. Zahájení výstavby v roce 2016. Dokončení 2017/2018. Město v minulém roce získalo souhlas několika důležitých vlastníků. Na to, aby se mohla rekonstrukce zahájit, však potřebuje souhlas všech.

4.5 Spokojenost s kvalitou bydlení, se službami a parkováním

Jak jsou místní obyvatelé spokojeni s kvalitou bydlení (včetně sousedských vztahů), se službami (se skladbou obchodů), s možnostmi parkování?

Většina respondentů uvedla, že rozhodně nejsou spokojeni se službami v tomto prostoru. Nevyhovují jim skladby obchodů, je tu podle nich až moc restaurací a barů a místo toho by tu mohl být nějaký obchod s potravinami. Pouze pár respondentů je spokojených se službami, obchody a podmínkami pro každodenní život. Jako například paní Nikola, která řekla, že: „Jo, všechno je dostupný. Potraviny a tak.“ Nebo pan Tomáš, který odpověděl: „Jo, je to paráda. Všechno je kousek.“

Všichni respondenti, kteří tu bydlí, jsou spokojeni s kvalitou bydlení i se sousedy. Téměř všichni, až na jednu výjimku, jsou spokojeni i s výhledem z okna. Pouze jeden respondent je nespokojen, protože má výhled na dvůr a střechy domů. Bohužel, všichni do jednoho, jsou nespokojeni s možnostmi parkování. Ať už uvádějí jako důvod nespokojenosti cenu parkovného, nebo málo parkovacích míst, všichni se shodli na názoru, že parkoviště je hrozné na pohled i na svou funkčnost. Téměř všichni se už těší na rekonstrukci, která se plánuje dlouhou dobu. Pouze jeden respondent uvedl, že se mu nový plán rekonstrukce nelíbí, takže se na to ani netěší. Pan Jiří S. doslova uvedl: „Je v podstatě v plánu, že na jednu vrstvu se položí další vrstva, což jako nevím, co všechno se může stát, protože pod těma kostkama jsou sklepy, který už takhle jsou teď dost zatížený autama, co tady projíždí. Nemluvím o tom parkování, že v plánu je rekonstrukce jako ve Slunce, seno, přijedou italové, zrekonstruujeme všechno do hloubky 10 metrů od náměstí a zbytek už se neřeší. Takže je to v podstatě nesmysl a někdo si tím honí svoje ego a tím mě dost rozčiluje.“ Nebo: „Po rekonstrukci, jestli bude jak maj v plánu udělat, jestli myslíte parkování, tak si nemyslím, že to bude lepší. Já si myslím, že se do toho nasype spousta peněz a bude trvat půl roku, než znova ty pravidla se nastavěj dost podobně, jako tady jsou teď. A budou vyhozený peníze a stejně se poničí to, co tady je.“

4.6 Trávení volného času

Tráví v této lokalitě i svůj volný čas (jak, kde, s kým, místa setkávání, účast na akcích)?

Všichni respondenti využívají tento prostor k setkávání se s přáteli, chození do restaurací nebo barů. Většina respondentů do této lokality chodí na různé akce, jako je slavení Silvestru, nejvíce uváděli Slavnosti královny Elišky. „Tak určitě, chodil jsem občas na silvestra, občas na Elišku.“ Pouze jeden respondent tuto akci odmítá. Doslova řekl, že: „No tak ono se na náměstí moc akcí nekoná, Eliška jasně, ale je to zahrnutý grilovaným prasetem a cukrovou vatou a balonkama z Walta Disneyho a jinýma nesmyslami, takže mě to moc jako nebere a nezajímá.“ Dále do této lokality láká Klicperovo divadlo. Jen malý zlomek respondentů sem chodí i odpočívat. Paní Iva například uvedla: „No teď jak byla ta zima, tak jsem moc ven nechodila, ale jinak určitě si zajdu někam do kavárny a i kolem řeky je pěkný si sednout, do parku, tam jsme i grilovali.“ Na co si ale také stěžovala bylo, že se tu sice koná pár akcí, ale není jich moc. „No já většinou s kámoškama, když se domluvíme a třeba na Elišku chodím, ale zdá se mi, že když je nějaká ta akce tak se tady sejde celej Hradec. Takže je vidět, že hradečáci tyhle akce vyhledávají, je vidět, že je chtějí mít, ale je toho nedostatek, což si myslím, že je škoda. To mě štve na Hradci, že je kulturně zabitej, že by se to dalo využít víc.“

4.7 Hodnocení proměn lokality

Jak hodnotí realizované/plánované proměny lokality? Jak se jim zdejší prostředí líbí, s čím nejsou spokojeni?

Všichni se shodli na tom, že změny, které už proběhly, jsou změny k lepšímu. Hodnotí je pozitivně, většině respondentů život ničím neovlivnily, nebo si jich nevšímají. Téměř polovina také uvedla, že proměn zatím moc nebylo a čekají na rekonstrukci Velkého náměstí. Dva respondenti uvedli, že rekonstrukce Malého náměstí se nepovedla, tak doufají, že to tak nebude i s náměstím druhým. Většině dotazovaným se po rekonstrukcích zdá funkční prostředí lepší. Jeden uvedl, že je to nastejno, dva respondenti mají názor takový, že o funkčnosti se rozhodne až po plánované rekonstrukci, a jeden, který se svými názory vymyká většině, uvedl, že zda bude plánovaná rekonstrukce vypadat, jako je to v návrhu teď, tak se funkční prostředí spíše zhorší. Pan Jiří S. přímo uvedl: „Funkčností je to furt horší, si myslím, co se týče náměstí. To mně nepřijde ničím lepší, to je jako s tím pivovarem, oni si tam postavily garáže, kde maj parkovací místa, takže všichni ti úředníci, který rozhodnou o tom, jak to tady ve finále bude vypadat na náměstí, nikdo z nich tady nebydlí co já vím, tak mají kde parkovat například. Ono je to netrápí, oni maj svý garáže, takže oni jako neřešej každej den jako já, že já musím přeparkovat auto, zaplatit za něj za hodinu, a pak tady řešit s policajtem, že jsem tady přišel o 20 minut pozdějc, nebo s ním řešit, že jsem zastavil tady v ulici, že to je dýl než nakládka a vykládka a podobný nesmysly. Takže rozumím že je to netrápí a oni do toho půjdou, aby si nahonili nějaký ego, nebo si udělali křížek, že tady udělali něco pěkného v tý historii města, protože už v tom budou zapsaný na furt, ale nemyslej moc na tu funkci.“

4.8 Zájem o dění a čerpání informací

Zajímají se místní obyvatelé (podnikatelé, návštěvníci) aktivně o dění (rekonstrukce, pořádání akcí) v této lokalitě? Kde čerpají informace?

Asi polovina respondentů se zběžně zajímá o dění v této lokalitě. Druhá polovina se nezajímá vůbec. Což je škoda. Většina z nich se nijak neangažuje ani nezapojuje v těchto věcech. Říkají doslova: „Ne, nemám na to čas,“ nebo „nezajímá mě to.“ Informace čerpají z internetu, televize, různých článků. Bohužel jenom zlomek respondentů se aktivně zajímá o dění. Buď tak, že se zapojuje do různých diskuzí na internetu a rád by podepsal i petici proti návrhu parkoviště, nebo ještě aktivněji, chce jít rovnou za primátorem města Hradce Králové a sdělit mu svou nespokojenost. Opět případ Jiřího S., který řekl, že: „Teďka se v podstatě chystám na rozhovor s primátorem, protože bych rád slyšel jeho přímo názor a jakým způsobem bude přistupovat k mladému člověku v podstatě, kterej za ním přijde.“

Závěr

Já ze svého osobního pohledu sympatizuji s většinou respondentů. Skoro všichni dotazovaní nejsou spokojeni se službami a obchody na každodenní život. A je to pravda. Obchodů je tu málo, a když už, tak s podobným sortimentem. Nachází se tu mnoho barů, kterých je tu moc. Parkoviště je v hrozném stavu a systém parkování také není úplně ideální. Většině respondentů se zdá funkční prostředí lepší, než tomu bylo dříve. Je to určitě tím, že se tu odehrály drobnější rekonstrukce, které ale většina lidí moc neregistruje, nebo jim nijak neovlivnily život. Co je překvapivé, že většina se ani nezajímá o změny, které probíhají buďto v místě jejich bydliště, nebo podnikání. Myslela jsem si také, že více lidí zde bude trávit volný čas. Ale je to asi tím, že když už tu bydlí, jdou odpočívat domů a když tu podnikají, rádi chodí odpočívat někam jinam. Ale když jsem chtěla porovnat tyto výsledky s výzkumem Jana Gehla, dospěla jsem k názoru, že lidé v Hradci Králové jsou nadšeni tímto prostorem a město splňuje takové podmínky, aby ožilo. Lidé jsou většinou nadšeni, než aby reagovali negativně na tuto lokalitu, i když například zmiňované parkování je výjimkou. Dotazovaní sem chodí za zábavou, relaxací i setkáváním se s přáteli. Všichni respondenti jsou spokojeni s kvalitou bydlení a s výhledem z okna. Takže jak ve svém výzkumu hodnotil Lukáš Tobiáš kvalitu života, bydlení, zeleně a úroveň bydlení v Hradci Králové, tyto výsledky by mohly jeho šetření obohatit tím, že se stejnými aspekty jsou obyvatelé historického centra spokojeni také. Je dobré, že ani ceny zde nejsou o moc dražší, než ve zbylých částech města Hradce. Všichni podnikatelé jsou spokojeni s prostorem náměstí ke svému podnikání. Z odpovědí jsem se dozvěděla, že tento prostor je nejvíce využíván studenty. A je to pravda, protože například pro děti zde není žádné vyžití. Naopak pro studenty a dospělé osoby je tu spousta barů a restaurací, jak jsem se zmiňovala výše.

V kapitole stav dosavadního poznání jsme se mohli dozvědět, že tu spousta výzkumníků řešila kvalitu života, ale nikdo se nezabýval přímo historickým centrem Hradce Králové. Tento výzkum by mohl být inspirací pro další a detailnější zkoumání z hlediska sociologie domova, volného času atd. Jelikož Lucie Sedláčková prováděla svůj výzkum, nazvaný: Veřejný prostor jako nedílná součást infrastruktury města na příkladu Hradce Králové před necelým rokem, moc změn se tu od té doby neudálo. A tak nemohu doplnit její výzkum ničím jiným, než potvrzením, že

obyvatelé stále nejsou spokojeni s řešením parkoviště na Velkém náměstí, ale na straně druhé potvrdit, že tato lokalita je oblíbeným místem všech dotazovaných.

Myslím, že se mi podařilo zachytit subjektivní názory na hlavní otázky, které se v okolí řeší a které většinu obyvatel Hradce Králové zajímají. Možná by tyto výsledky mohly být i přínosem pro další plánování v této části města a pro vyslyšení přání a názorů na tyto věci, jako zmiňovali ve svém výzkumu Hubáček, Opletalová a Matějů.

Cílem této práce bylo popsat dynamiku aktuálních i plánovaných proměn vybrané městské části Hradce Králové a jejich dopad na kvalitu života obyvatel.

Myslím, že to se podařilo. Zjistila jsem, že s kvalitou života jsou ve většině případů respondenti spokojeni a že aktuální a plánované změny registrují, ale ovlivňují je jen v malé míře. Dozvěděla jsem se také, že nejsou spokojeni s podmínkami pro realizaci každodenních potřeb a rádi by, aby se to nějakým způsobem změnilo. Fyzické prostředí obyvatelé a podnikatelé s uživateli zhodnotili jako vyhovující, okolí náměstí se jim velmi líbí ale problém spatřují v již zmiňovaném v parkovišti, který tvoří střed popisované lokality. Nikdo není s kvalitou z hlediska fyzického prostředí parkoviště spokojen. Subjektivně vnímají pozitivně funkčnost prostředí, které se s přibývajícimi změnami a rekonstrukcemi mění k lepšímu. A z hlediska sociálního prostředí vyšlo najevo, že tento prostor je uzpůsoben k setkávání se s přáteli, chození do restaurací a trávení volného času na akcích, které se tu konají.

Dozvěděla jsem se, že místní obyvatelé jsou velmi spokojeni s kvalitou bydlení včetně sousedských vztahů a jen někteří své sousedy ani neznají. Se službami (se skladbou obchodů) není spokojena většina, až na výjimky, což byli dva nejmladší lidé, kteří si, podle mého názoru, tolik tuto důležitost, mít poblíž různý výběr potravin neuvědomují.

S možnostmi parkování není spokojen nikdo. Parkoviště je jeden velký kus betonu, ve kterém je mnoho povrchových vad a celý parkovací systém také není dobře nastaven. S tím by se město mělo nějak vypořádat a vyslyšet připomínky a prosby od uživatelů, podnikatelů i obyvatelů tohoto prostoru.

Výsledky nám ukázaly, že většina respondentů tu tráví i svůj volný čas tak, že chodí do restaurací nebo barů, rádi se tu setkávají s přáteli na akcích, nebo si chodí jen tak popovídat a užít si volné večery. Bohužel, nikdo sem nechodí jen tak odpočívat například na lavičku, ale je to asi pochopitelné, protože tento prostor na to není moc uzpůsoben a měl by se na to brát zřetel při plánované rekonstrukci náměstí. Jelikož přece historické jádro města by mělo lákat k posezení, povídání si s přáteli atd.

Bohužel většina lidí ani neregistruje, že se udály nějaké rekonstrukce, nijak jim to život neovlivnilo a tak pouze vidí, že něco vypadá lépe, než aby byli nadšení, že pro ně město zvelebuje prostor, který obývají. A na plánovanou rekonstrukci náměstí se už těší. Doufají, že se tím zlepší pohled na historické centrum, že tu bude lepší parkování a mnoho dalších věcí. Jinak s okolím, tak jak vypadá teď, jsou vcelku spokojeni. Většině respondentů se líbí opravené fasády domů, zkrátka se tu cítí dobře.

Bohužel vyšlo najevo, že se místní obyvatelé, podnikatelé a návštěvníci moc nezajímají o místní dění. Že například zpozorní, když se v televizi nebo v novinách mluví o této lokalitě, ale nepřikládají tomu žádnou důležitost. Samozřejmě, že třeba z internetu se dozvídají, že se tu budou konat tolik známé Eliščiny slavnosti a tak sem rádi zavítají, ale to je asi tak vše. Informace čerpají z již zmiňovaného internetu, novin a různých článků.

Z této bakalářské práce lze výtěžit souhrnné názory na aktuální téma rekonstrukce náměstí, výsledky potvrdily, že místní obyvatelé nejsou spokojeni s aktuální podobou této lokality

Tyto výsledky mohou být určitě uživatelné v jiném kontextu a to například z hlediska sociologie domova, volného času atd. Myslím si, že má smysl téma dále zkoumat s postupem času a například po rekonstrukci udělat podobný výzkum a porovnat odpovědi respondentů před a po rekonstrukci.

5. Literatura

Tištěné zdroje

Bitušíková, Alexandra. 2003. *Urbánna antropológia. Východiská a perspektivy*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela.

Ferenčuhová, Slavomíra, Magdalena Hledíková, Lucie Galčanová, Barbora Vacková (eds.) 2009. *Město: Proměnlivá ne/samozřejmost*. Brno: Pavel Mervart a Masarykova univerzita.

Gehl, Jan. 2012. *Města pro lidi*. Brno: Partnerství.

Hendl, Jan. 2008. *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál.

Heřmanová, Eva. 2012. *Koncepty, teorie a měření kvality života*. Praha: Sociologické nakladatelství.

Hubáček, Ondřej, Lenka Opletalová, Martin Matějů. 2009. *Sociokulturní adaptace malých měst: kulturní a sociální změny v lokální společnosti 1992 až 2008*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy.

Musil, Jiří. 1967. *Sociologie soudobého města*. Praha: Svoboda.

Ouředníček, Martin, Jana Temelová. 2012. *Sociální proměny pražských čtvrtí*. Praha: Academia.

Petrusek, Milan. 2011. *Dějiny sociologie*. Praha: Grada Publishing.

Strauss, Anselm, Juliet Corbinová. 1999. *Základy kvalitativního výzkumu*. Brno: Nakladatelství Albert.

Šilhánková, Vladimíra. 2003. *Veřejné prostory v územně plánovacím procesu*. Brno: Vysoké učení technické v Brně.

Šilhánková, Vladimíra a Petr Šilhánek. 2009. *Ulice, náměstí a nábřeží Hradce Králové*. 1. vyd. Hradec Králové: Civitas.

Elektronické zdroje

Čablová, Markéta. 2014 „*Kvalita veřejných prostorů a její rozvoj, Faktory rozvoje veřejných prostorů*“. [online] [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <<http://www.vutium.vutbr.cz/tituly/pdf/ukazka/80-214-3073-7.pdf>>.

Müllerová, Eva. 2014 „*IV. Procházkový okruh: Současná architektura*“ [online] [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <<http://www.hradeckralove.org/zivot-ve-meste/iv-prochazkovy-okruh-soucasna-architektura>>.

Sedláčková, Lucie. 2014 „*Veřejný prostor jako nedílná součást infrastruktury města na příkladu Hradce Králové*“. [online] [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <<http://www.vse.cz/vskp/eid/44015>>.

Tobiáš, Lukáš. 2014 „*Vývoj prostorové struktury v Hradci Králové po roce 1989 (s důrazem na diferenciaci kvality života)*“. [online] [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <http://www.theses.cz/id/33a38c/Vyvoj_prostorov_struktury_v_Hradci_Krlov_p_o_roce_1989_s_dr.pdf>.

Vítek, Miloš. 2010 „*Revitalizace Velkého náměstí*“. [online] [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <<http://www.hradeckralove.org/urad/velke-namesti>>.

Vlčková Magdaléna. 2011 „*Zaneřádné terasy se mění v parčík s altánem*“ [online] [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <<http://www.hradeckralove.org/noviny-a-novinky/zaneradene-terasy-se-meni-v-parcik-s-altanem>>.

Vlčková, Magdaléna. 2012 „*Nové terasy zdobí popínavé rostliny i schodiště s pergolou*“. [online] [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <http://www.hradeckralove.org/noviny-a-novinky/nove-terasy-zdobi-popinave-rostliny-i-schodiste-kryte>

Vlčková, Magdaléna. 2013 „*Rekonstrukce Velkého náměstí stále čeká na souhlas několika vlastníků*“ [online] [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <<http://www.hradeckralove.org/noviny-a-novinky/rekonstrukce-velkeho-namesti-stale-ceka-na-souhlas-nekolika>>.

Czech property market. 2014 „*Hradec Králové – Rekonstrukce parteru Malého a Velkého náměstí*“ [online] [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <<http://www.ecpm.cz/cz/projekt/152-hradec-kralove-rekonstrukce-parteru-maleho-a-velkeho-namesti-kralovehradecky-kraj-hradec-kralove>>.

Seznam příloh

1. Ukázka scénáře	1
2. Okódovaný rozhovor	4
3. Obrázky	10

1. Ukázka scénáře:

OBYVATEL

0. Základní údaje o Vás

Věk, vzdělání, profese(jak dlouho), rodina (s kým tu bydlí), bydliště (jak dlouho), zdravotní stav

Jak dlouho bydlíte v historickém centru města?

Kde pracujete? Kam chodíte do školy?

Chcete tu bydlet natrvalo?

1. Jak jste spokojený se službami, obchody a okolím?

Jejich dostupnost, nedostatky, výhody než zbylé části města, lepší dostupnost

Jste spokojen s podmínkami pro každodenní život? Proč?

Co byste vyzdvihli? S čím jste nadměru spokojen?

Musíte za něčím dojíždět do jiných částí města?

Okolí:

Historické prostředí- registrujete to? Navštěvujete / navštívil jste památky? Jaké, proč?

Jak se vám líbí? Znáte podrobně náměstí a přilehlé okolí?

Jak se tu cítíte, jak na vás působí okolí, jaký máte pocit?

Problémy, vylepšení? Např. parkování, budoucnost...

Jak na vás působí celkový vzhled náměstí?

Jaký názor máte na dopravu? A dostupnost z okolních částí města?

Jaký máte názor na zeleň v těchto prostorech?

Je tu podle vás hluk?

Jakou máte úroveň bytu?

Jste spokojen s vaším bydlením?

Jste spokojen s výhledem z okna?

Je něco, co vás irituje?

Jak jste spokojen se sousedy? Potkáváte se s nimi? Znáte své nejbližší sousedy?

2. Jak trávíte svůj volný čas v tomto prostředí?

Chodíte na akce, které se tu konají? Líbí se vám?

Potkáváte se tu se sousedy, známými, přáteli? Nebo jen nutné schůzky?

Odpočíváte tu rádi?

Využíváte tento prostor jinak, než k bydlení, podnikání, setkávání s přáteli?

Je tento prostor využíván všemi generacemi? Nebo je určen spíše jen pro někoho?(děti, senioři)

Navštěvujete často restaurace, bary, diskotéky?

Je tu podle vás bezpečno?

Jací lidé se tu podle vás vyskytují nejčastěji?

Jaké se vám zdají ceny v této lokalitě? Levné, odpovídající, předražené?

3. Jaký názor máte na rekonstrukce?

Jak nahlížíte na inovace, rekonstrukce, revitalizace?

Víte například, které změny už proběhly, nebo teprve proběhnou?

Ovlivnily vám nějak život?

Chcete, aby si město zachovalo historický odkaz, nebo byste rádi moderní centrum?

Co říkáte na hospodaření města s těmito projekty?

Víte například přibližné investice? Je to optimální, předražené?

Po těchto rekonstrukcích- zdají se vám tyto prostory lepší? Nebo horší?

S čím jste byl spokojen více před rekonstrukcí?

Máte nějaké své nápady, návrhy na vylepšení?

Myslíte, že se funkční prostředí mění spíše k lepšímu/horšímu?

4. Zajímáte se o dění v této lokalitě?

Máte vhodné dostupné zdroje?

Zajímá vás to, nebo necháváte věci volně plynout?

Angažujete se nějakým způsobem na veřejných věcech?

Měl jste nějakou příležitost vyjádřit se k plánovaným změnám?

Zapojujete se např. do diskuzí na internetu?

Vaše doplňující informace, co byste chtěl dodat...

2. Okódovaný rozhovor:

Rozhovor č. 9

Iva - obyvatelka

Jak jsou místní obyvatelé spokojeni s kvalitou bydlení (včetně sousedských vztahů), se službami (se skladbou obchodů), s možnostmi parkování?

T: Řekla bys mi základní údaje o tobě?

R: Jmenuji se Iva, je mi 24 let, mám zatím dokončené středoškolské vzdělání s maturitou, ale studuji na vysoké škole a bydlím přímo vedle magistrátu, tady pod náměstím.

T: Jak dlouho tu bydlíš?

R: Já jsem tu vyrůstala, protože jsme tu bydleli s rodiči a se sestrou, ale pak se naši přestěhovali do Kuklen a já jsem tu zůstala.

T: Chtěla bys tady bydlet natrvalo?

R: Jo, mně se Hradec hrozně líbí jako město a hlavně někdy je tady nuda, se mi zdá, ale pro rodinu je to skvělé místo, si myslím.

T: Takže první otázka, jak jsi spokojena se službami, obchody a okolím? Jaká je jejich dostupnost, nedostatky, výhody?

R: No, právě mi schází, že tam nejsou někde nějaký potraviny. Já chodím nakupovat do Erka, kam můžu dojít pěšky, ale to je takovej miniaturní obchůdek a potom je nejbliž Kaufland, ale tam jet nějakým autobusem je zbytečný, protože tam nic nenavazuje, proto chodím přes park. A jinak jezdím třeba autobusem do Tesla nebo tak, ale raději bych nakupovala někde blíž.

T: A nějaké výhody?

R: No, právě třeba na tom náměstí, se mi zdá, že tam je hodně restaurací, takže někdy je využiju i v poledne, ale spíš večer s nějakými známými, tak jdeme do nějakého baru nebo tak. Ale zdá se mi, že je to všechno jako v okolí. I třeba v kopečku, já tam třeba nenakupuju, ale v kopečku jsem koukala, že tam jsou asi 3 zeleniny u sebe, ještě jedna u Adalu, potom jsou tam asi dvoje lahůdkářství, ale není to prostě taková prodejna, kde jdeš a vybereš si věci do košíku.

T: Registruješ, že bydlíš v historickém prostředí?

R: Jo, mně se to tady hrozně líbí, pokaždý obdivuju Bílou věž, kterou teď opravili a třeba ty uličky na starým náměstí, jsou pěkný třeba na procházku, ale bohužel toho moc nevyužívám, protože přes den mě moc neláká tam jít. A teď jsem si uvědomila, že tam jsou i ty hradby opravený, a ty jsou taky moc hezký na posezení, takže možná

se mi to zdá, že teď přes zimu jsem to tam nevyužívala, ale třeba na jaře a v létě budu.

T: Znáš podrobně náměstí a okolí?

R: Jo, já si myslím, že jo.

T: Okolí na tebe působí dobře, hezky?

R: No, je to takový, někdy to tam je tichý, hlavně na náměstí, ale jinak jak je tam to parkoviště přes to historický centrum, tak to se mi moc nelíbí no.

T: Máš nějaký problémy s něčím?

R: No to parkoviště, i když já chodím spíš pěšky nebo na kole, takže parkoviště moc neřeším, ale vím že třeba rodiče jo. My máme parkoviště tam u magistrátu, ale třeba přes týden je vyhrazený pro úředníky z magistrátu a musí se platit, ale o víkendu je zadarmo, takže to je dobrý. **No a na náměstí je to parkoviště prostě hnusný.**

T: A co bys vylepšila?

R: No tak právě ten **vzhled toho Velkého náměstí**, protože myslím, že na to, že je to centrální část, tak by se tam mohlo konat třeba víc akcí. Protože se tam koná jen Eliška, svatý Martin, svatý Václav, divadelňák no. Je blbý, že se to musí pokaždý vyklidit od aut, protože myslím, že by to bylo užitečnější.

T: Jaký názor máš na dopravu? A dostupnost z okolních částí města?

R: No já si myslím, že je tady skvělá doprava MHD, takže proto ani mě to nějak nenutí, abych jezdila autem. I když mám řidičák, ale nevyplatí se mi to. **Tady je všude parkovný**, musela bych všude platit a třeba i když mi rodiče říkaj, ať řídím, tak nechci. A jinak pěšky se všude po Hradci dá taky skvěle dojít protože je to placka a moc se nezadejchám.

T: Jaký máš názor na zeleň v těchto prostorech?

R: No, tady je asi nulová. Koukala jsem, že na Malým náměstí jsou asi 2 stromy, ale potom na těch hradbách, tam je to pěkný. I když to si myslím, že neplatilo město, ale ta církev, co tam má prostory. Ale je to tam pěkný, takový relaxační. Jsou tam i nějaký fontánky, a potom dole jsou parky. To si myslím, že kompenzuje to okolí.

T: Je tu podle tebe hluk?

R: No myslím, že na náměstí jenom od těch aut a jinak se tam teď opravuje ta galerie, tak to není pěkný, a myslím si, že tu galerii opravujou každých 5 let. A jinak hluk, asi večer, když se tam dějou ty akce, pátky a soboty, kvůli opilcům, jinak si myslím, že ne.

T: Jakou máš úroveň bytu?

R: Asi dobrou.

T: Jste spokojen s vaším bydlením?

R: Jo.

T: Jste spokojen s výhledem z okna?

R: No, já koukám do kanceláří magistrátu, takže moc ne. Jinak koukám ještě na parkoviště a v dále vidím park. Takže moc pěkný výhled nemám.

T: Je něco, co tě irituje?

R: No, třeba ty kanceláře, oni začínaj pracovat už v 7 ráno, a když je třeba v zimě ještě tma, tak mi to vadí. Ale zase můžu kontrolovat úředníky, jak pracujou.

T: Jak jste spokojena se sousedy? Potkáváš se s nimi? Znáš své nejbližší sousedy?

R: No jelikož jsem tu vyrůstala, tak ty, co tu jsou pořád, tak je znám a zdravím je, ale teď nademnou je sousedka a ta je šílená. Má dvě děti a pořád na ně křičí. Vůbec nevím, co mám dělat. Jinak je to v pohodě.

Tráví v této lokalitě i svůj volný čas (jak, kde, s kým, místa setkávání, účast na akcích)?

T: Jak trávíš svůj volný čas v tomto prostředí? Chodíš na akce, které se tu konají?

R: No já chodím většinou s kámoškama, když se domluvíme a třeba na Elišku chodím, ale zdá se mi, že když je nějaká ta akce tak se tady sejde celý Hradec. Takže je vidět, že hradečáci tyhle akce vyhledávají, je vidět, že je chtějí mít, ale je toho nedostatek, což si myslím, že je škoda. Třeba i rodiny s dětmi maj problém nějakého využití pro ty děti, protože pak choděj na akce pro vysokoškoláky, protože nevědí, jak je zabavit. To mě štve na Hradci, že je kulturně zabitej, že by se to dalo využít víc.

T: Potkáváš se tu se sousedy, známými, přáteli?

R: No teď jak byla ta zima, tak sem moc ven nechodila, ale jinak určitě si zajdu někam do kavárny a i kolem řeky je pěkný si sednout, do parku, tam jsme i grilovali.

T: Myslíš, že je tento prostor využíván všemi generacemi? Nebo je určen spíše jen pro někoho?

R: No, ty soboty a pátky se mi zdá, že je to spíš pro mladý nebo pro starší generaci, který choděj někam pít, ale třeba dole u Adalu, tam se to taky hodně využívá. Na Adalbertinu se taky koná hodně koncertů a tak. Ale není to tady nějak pro důchodce no.

T: Navštěvuješ často restaurace, bary, diskotéky?

R: **Docela jo**, abych neseďela doma, tak jdu s kámoškama.

T: Je tu podle tebe bezpečno?

R: Na náměstí jo, třeba v noci, já většinou chodím, třeba jdu od Adalu pěšky domů a pokaždý vidím policajty, jak to tam objíždějí a kontrolují. Možná nějaký zadní uličky, ty jsou takový, nevypadají věrohodně, ale tam se moc nezdržuju.

T: Jaké se ti zdají ceny v této lokalitě? Levné, odpovídající, předražené?

R: No, právě že na tom náměstí se mi zdá, že ty krámy jsou dražší, třeba oblečení, nějaký šaty za několik tisíc, tak to se mi zdá drahý. No a restaurace, polední menu se mi zdá, že se dá najít levný, ale myslím si, že jinak přes den je to dražší, ale záleží jak který. Myslím, že někde to je levný, a třeba v Kopečku, tam ani moc nechodím, protože právě mám takovou představu, že to tam je drahý a nechodím tam nakupovat.

Jak hodnotí realizované/plánované proměny lokality? Jak se jim zdejší prostředí líbí, s čím nejsou spokojeni?

T: Jaký názor máš na rekonstrukce? Víš například, které změny už proběhly, nebo teprve proběhnou?

R: Tak proběhla teď rekonstrukce té Bílý věže, a to si myslím, že už to potřebovalo opravu, protože to už nebylo moc bezpečný si myslím, když jsem tam byla. Ta podlaha tam byla divná. A potom se opravovaly ty **hradby, což se taky pěkně udřalo**, myslím, **že je to pěkný**. Potom vlastně ten pivovar, kde je teď Krajský úřad. Ale to si myslím, že je to pro ty úředníky, to se mi zdá, že hodně věcí na náměstí je dražších, protože to je právě pro ty z vyšších pozic. Ale maj to tam pěkně udřalaný. Je škoda, že se tam zničil ten pivovar, protože sem nedávno slyšela, že byl na dobrý úrovni, jen ho prostě chtěl někdo zničit, tak to prostě udřal. A určitě by to chtělo to Velký náměstí opravit. Ale i vlastně **Malý náměstí se opravovalo a to je docela pěkný**.

T: To každý říká, že je takové mrtvé.

R: Je no, já jsem koukala, že tam je asi 5 laviček, jsou tak divně daný pod stromama, že možná si tam někdo sedne v létě, ale je fakt, že nikdo tam nebyl, nikdo tam neseďel, to je fakt. Ale popravdě nevím, jak by se to dalo nějak zlepšit. Já nevím, proč tam lidi nechodí, to je zvláštní.

T: Ovlivnily vám nějak život?

R: Myslím, **že mě to nějak neomezilo**. Teď mě ještě napadlo, jak se **opravovala ty silnice pod hradbami, to bylo takový otravný**, jinak nic.

T: Chceš, aby si město zachovalo historický odkaz, nebo bys ráda moderní centrum?

R: Já myslím, že je to starý centrum města, tak si myslím, že by to mělo bejt historický.

T: Víš například, jak hospodaří město s těmito projekty? Jestli je to optimální nebo předražené?

R: No, všichni na to nadávají, třeba můj táta, hrozně na to nadává, jak je to zkorumpovaný a tak, a myslím si, že na tom nějaká pravda bude. Třeba to parkovný, to se prodalo nějaký firmě a prostě aby z toho měli výhody ty zastupitelé kraje. Prostě se udělá nějaká zakázka. Ale třeba maj nějaký dotace z evropský unie a maj na to třeba 3 roky, aby to postavili, tak se moc neptaj lidí na názor a prostě udělaj nějaký projekt a oznámí se to a udělá. Ale zdá se mi, že poslední dobou si můžou lidi i stěžovat, takže se třeba hodně projektů zastavilo, protože se to lidem nelíbilo. Takže už se to nějak mění no.

T: Zdá se ti, že jsou po těchto rekonstrukcích tyto prostory lepší nebo horší?

R: Já si myslím, že to je k lepšímu. Nic mě teď nenapadá, co bylo lepší předtím.

T: Myslíš si, že se funkční prostředí mění spíše k lepšímu nebo k horšímu?

R: No, to právě teďka uvidíme no. Po tý opravě Velkého náměstí. Ale třeba ty hradby, tak to se určitě zlepšilo k lepšímu. Předtím to nebylo k využití a teďka se tam může chodit na odpočinek, což si myslím, že je pěkný. Moc se mi nelíběj Žižkovy sady, protože ono je to takovej les, takovej lesopark.

Zajímají se místní obyvatelé (podnikatelé, návštěvníci) aktivně o dění (rekonstrukce, pořádání akcí) v této lokalitě? Kde čerpají informace?

T: Zajímáš se o dění v této lokalitě? Zajímáš se o to, máš nějaké dostupné zdroje?

R: Já myslím, že určitě. Určitě mě to zajímá, hodně se o tom píše v Radnici, nebo na facebooku stránka Hradec Králové, kde vždycky někdo udělá nějaký článek o tom, co se chystá. Úplně nechodím na nějaký rady zastupitelstva, nebo tak, ale myslím, že se o to zajímám.

T: Angažuješ se nějakým způsobem na veřejných věcech? Jestli jsi třeba podepsala nějakou petici?

R: No kdyby byla třeba petice, aby tam nebylo tolik parkovacích míst na tom náměstí, tak to klidně podepíšu. Protože třeba nechápu, že i mladí lidi chtěj, aby tam bylo tolik míst, protože mladý lidi zaprvé nejsou nijak indisponovaní, takže nemusej bejt líný, a když někdo jde do centra pít, tak stejně nemůže řídit a stejně musí na autobus.

T: Zapojuješ se např. do diskuzí na internetu?

R: Jo, teď sem psala komentář na facebooku, protože už mě ty lidi štvali, a právěže jsem tam komentovala něco, jestli chtěj dělat město pro auta a ne město pro lidi. Protože si myslím, že Hradec by moh bejt krásný cyklistický město, i když já taky nejždím na kole, protože se bojím, aby mi ho nikdo neukrad. Tady se to krade, a přitom v jiných městech je to úplně nepochopitelný tohle, tady necháš 4 minuty stát kolo a oni ti ho ukradnou, takže asi z toho důvodu nejždím na kole. Jinak by se to

tady krásně dalo využít, že by se to třeba nějak podpořilo, že by se třeba udělaly stanoviště na půjčení kola, to si myslím, že by bylo dobrý.

T: Dobře, děkuji za rozhovor.

3. Obrázky

Obr. 1 – Penzion Arto

Zdroj: Autorka práce

Obr. 2 – Restaurace Šatlava

Zdroj: Autorka práce

Obr. 3 – Čokoládovna Jordi's

Zdroj: Autorka práce

Obr. 4 – Café na kole

Zdroj: Autorka práce

Obr. 5 – Parkoviště

Zdroj: Autorka práce

Obr. 6 - Parkoviště

Zdroj: Autorka práce

Obr. 7 – Parkoviště

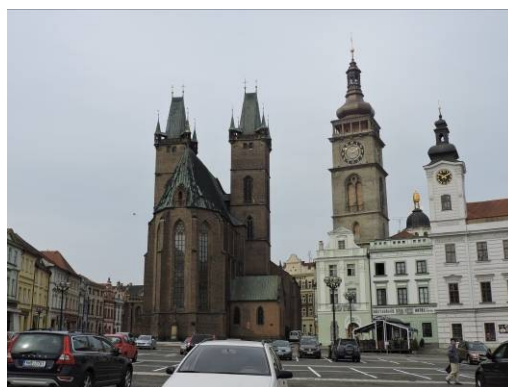
Zdroj: Autorka práce

Obr. 8 – Chrám sv. Ducha, Bílá věž

Zdroj: Autorka práce

Obr. 9 - Chrám sv. Ducha, Bílá věž

Zdroj: Autorka práce

Obr. 10 – Měšťanské domy

Zdroj: Autorka práce

Obr. 11 – Bono publico

Zdroj: Autorka práce

Obr. 12 - Bono publico

Zdroj: Autorka práce

Obr. 13 – Morový sloup

Zdroj: Autorka práce

Obr. 14 – Malé náměstí

Zdroj: Autorka práce

Obr. 15 – Malé náměstí

Zdroj: Autorka práce

Obr. 16 – Opravené schodiště

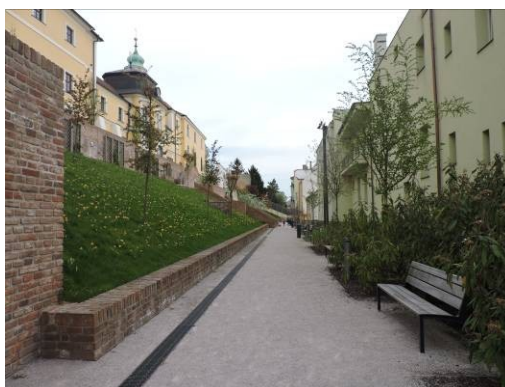
Zdroj: Autorka práce

Obr. 17 – Opravené terasy

Zdroj: Autorka práce

Obr. 18 – Opravené hradby

Zdroj: Autorka práce

Obr. 19 – Pivovarské náměstí

Zdroj: Autorka práce

Obr. 20 – Administrativní centrum

Zdroj: Autorka práce

Obr. 21 – Dům u Špuláků

Zdroj: Autorka práce

Obr. 22 – Žižkovy sady

Zdroj: Autorka práce

Obr. 23 – Žižkovy sady

Zdroj: Autorka práce

Obr. 24 – Plán Velkého náměstí

Zdroj: http://g.denik.cz/17/5b/architekti_velke_namesti_krejcik_3_galerie-980.jpg

Obr. 25 – Plán Velkého náměstí

Zdroj: http://g.denik.cz/17/5b/architekti_velke_namesti_krejcik_4_galerie-980.jpg